

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, tammik. '22 - Wed. Jan. 22, 1992

FINNISH AMERICAN WEEKLY

88 vuosikerta Vol. LXXXVIII No. 3

50 cents

Arto Mellerille Finlandia

Kahdeksas kerta ja kahdeksan kirjan valikoima - tammikuun 9. oli jälleen Finlandia-palkinnon päivä. Esiin seiloutui Arto Mellerin seitsemäs runokokoelma "Elävien kirjoissa", jonka ansioita palkintolautakunnan mukaan ovat kirjoittamisen ja kokemisen intohimo ja ilo, tekstin maagisuus ja verevyys. "Melleri yhdistää huimasti ja täysin omalla tavallaan varhaiset elämykset ja ympäröivän maailman rosoisuudessaan jännevaksi runoksi."

Palkintolautakunnan puheenjohtaja, vs. professori Pirkko Alhoniemi huomautti puheessaan, että esiraadin tekemän valikoiman monipuolisuudesta huolimatta loppuraati - johon hänen lisäksi kuuluivat toimittaja Markku Huotari ja kirjailija Olli Jalonen - haikaili myös muutamien sellaisten kirjojen perään, joita ei ollut otettu mukaan kahdeksikkoon. Valikoiman laadussa ei toki sinänsä ollut vikaa.

Erimielinen raati

Alhoniemi kertoi palkintolautakunnan olleen alkuvaiheissa "huomattavan ja yllät-

tävänkin erimielinen". Tämä on hänen mielestään paitsi ihmillistä myös kukaties lohdullinen tieto niille, jotka eivät tänä vuonna saavuttaneet ykkössijaa.

Muut ehdokkaat olivat Kari Aronpuron "Tasanko 967", Agneta Enckellin "Falla", Leena Landerin "Tummien perhosten koti", Paavo Rintalan "Sarmatian Orfeus", Juha Seppälän "Supermarket", Raija Siekisen "Kuinka rakkaus syntyy" ja Lars Sundin "Colorado Avenue".

Aikaisemmin Finlandia-palkinnon ovat saaneet Erno Paa-silinnan "Yksinäisyys ja uhma", Jörn Donnerin "Isä ja poika", Sirkka Turkan "Tule takaisin, pikku Sheba", Helvi Hämäläi-

sen "Sukupolveni unta", Gösta Ågrenin "Tääl", Markku Envallin "Samurai nukkuu" ja Olli Jalosen "Isäksi ja tyttäreksi".

Esikoisteos 14-vuotiaana

Vuonna 1956 syntynyt Arto Melleri julkaisi esikoisteoksensa "Menä-paluu" nuorten Kontakti-sarjassa jo 1970, ja kolme vuotta myöhemmin samassa sarjassa ilmestyi "Liftarien yö".

Proosasta Melleri siirtyi runoon ja julkaisi esikoiskokeolmansa "Schlaagerisepele" 1978. Samoihin aikoihin hän tuli tunnetuksi myös Jukka Asikaisen ja Heikki Vuennon kanssa kirjoittamastaan näytelmästä "Pete Q". Hänen muita näytelmiään ovat "Sopimus Mr. Evergreenin kanssa" ja "Siriuksen vieraat".

Runokokoelmien lisäksi Melleri on julkaissut novellikokoelman ja romaanin sekä kirjoittanut yhdessä ohjaaja Matti Ijäksen kanssa käsikirjoituksen tämän elokuvaan

Omana puheenvuoronaan Finlandia-palkinnon jakotilaisuudessa Helsingin Valkoisessa salissa Arto Melleri luki "Elävien kirjoissa" -kokoelmansa nimirunon.

"Räpsy ja Dolly".

Kalevi Jäntin palkinnon Arto Melleri sai 1978. Suuren Suo-

malaisen Kirjakerhon tunnustuspalkinnon 1979 ja kirjallisuuden valtionpalkinnon 1986.

Euroopan kehityspankin pääjohtaja selvittää suomalaisten clearing-kokemuksia

Suomesta mallia idänkaupalle

Suomen ja entisen Neuvostoliiton kesken vuosikymmenten ajan toiminut mutta viime vuonna äkkiä lopahtanut kaupparjestelmä saattaa Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin pääjohtajan Jacques Attalin mukaan tarjota käyttökelpoisen mallin, kun Itä-Euroopan ja Itsenäisten valtioiden yhteisön IVY:n jäsenmaiden kauppasuhteet länteen järjestetään sopimus pohjalte.

Attalin mukaan Suomen käymän idänkaupan kokemukset ja tekniikka ovat kiinnostavia. Attalin johtama pankki kerää parhaillaan ideoita, joiden pohjalta on määrää solmia koko Eurooppaa koskeva kauppasopimus vielä tämän kevään aikana.

Reilut puoli vuotta toiminnassa ollut kehityspankkiä johtava Attali kävi ensimmäisellä vierailullaan Suomessa. Hän tapasi päivän kestävä käyntinsä aikana koko Suomen korkeimman johdon presidentti Mauno Koivistoa myöten.

Attalin mukaan pankin selvitykset yleiseurooppalaisesta clearing-järjestelmästä ovat hyvässä vauhdissa. Yksityiskohdat ovat vielä auki, mutta järjestelmä pitäisi saada toimintakuntoon vielä keväällä.

Attalin pankki ei välttämättä halua ryhtyä hoitamaan järjestelmää käytännössä, mutta on siihen valmis jos pyydetään.

Lisää suomalaisia ideoita tyrkylle

Attali kannusti vierailunsa aikana suomalaisia entistä innokkaampiin yrityksiin Itä-Euroopan maiden talouksien kehittämisessä. Se on suomalaisten oman edun mukaista, Attali sanoi.

Hän kaipaa lisää suomalais-

ten yritysten johtomiehiä ideoineen vierailulle pankkinsa Lontoossa sijaitsevaan pääkonttoriin.

Attalin mielestä Pohjoismailla on selvä rooli Itä-Euroopan jälleenrakennuksessa. Pelkästään ilmastoon samankaltaisuus luo kehitysmahdollisuuksia talonrakennuksen sekä maa- ja metsätalouden aloilla.

Pohjoismailla on Attalin mukaan vanhat ja kiehtovat suhteet sekä Baltian maiden että Venäjän kanssa. Ne toimivat hyvänä pohjana jatkokehitykselle.

Ruotsalaiset ovat toistaiseksi olleet innokkaimpia pohjoismaisia vierailijoita Attalin pankissa. Hänen mukaansa pankin piirissä liikkuu paljon pohjoismaisia hankkeita, vaikka toistaiseksi näyttää siltä, että

toteutusasteelle on ehtinyt lähinnä saksalaisia ja ranskalaisia hankkeita.

Kehityspankin viimeisin suuri hanke on Tšekkoslovakian suurimman elintarviketeollisuusyhtiön siirtäminen sveitsiläisen Nestlen ja ranskalaisen keksiyhtiön BSN:n vedettäväksi. Pankki menee mukaan yhteisyritykseen 15 prosentin osuudella.

Tšekkoslovakian markkinoille menosta ilmoittivat äskettäin myös Air France ja Mercedes Benz.

Espanjan esimerkki rohkaisee

Attali ei halua asettaa Itä-Euroopan maita paremmuusjärjestykseen sen mukaan, millä maalla on parhaat edel-

lytykset nopeaan kehitykseen. Hänen mukaansa maiden yhteinen kansantuote laski viime vuonna neljänneksen. Tämä vuosi ei liene yhtään parempi. Puolet maiden väestöstä elää köyhyysrajan alapuolella, jos käytössä ovat länsimaiset mittarit.

"Täytyy muistaa, että luvut eivät kerro mitään. Onnistumisen edellytyksenä on, että maihin pystytään luomaan vakaat poliittiset oloet ja markkinatalousjärjestelmä, jotka houkuttelevat länsimaisia sijoittajia."

Esimerkiksi onnistumisesta Attali tarjoaa Espanjaa, joka takavuosina pystyi nopeasti nousemaan numeroin mitattuna erittäin pahasta talousahdingosta.

Attali kehuu Euroopan kehityspankin ylittäneen odotukset toimintansa käynnistämässä. Ensimmäisen reilun puolen vuoden aikana pankki sijoitti Itä-Eurooppaan 500 miljoonaa ecua (noin 700 miljoonaa dollaria) omia varojaan. Pankki oli mukana yhteensä

jatkuu sivulla 13

This week in

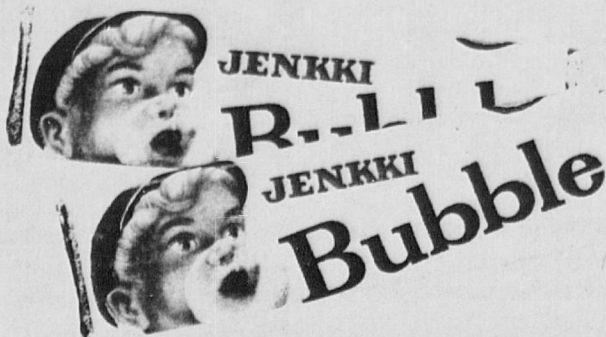
THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8-10

- Old style Finnish boat on display at Suomi College
- No lead on Edith Habacon

- Finnish independence celebrated in Canterbury (CT)
- 'Making of Finnish America' report continues...

Lippalakkinen jenkkipoika vei purukumin Suomeen 1950-luvun alussa.

Helsingissä viisikymmentäluvun vaihteessa levisi Kruunuhaan piholla huhu, että rantsun kioskista saa purukumia.

Korttelin pojat riensivät kioskille, mutta liian myöhään: erä Ruotsista saatua Toy-purukumia oli jo myyty loppuun.

Jotkut liikemiehenalut olivat kahmineet pakkauksia taskunsa täyteen ja myivät halukkaille omistaan, armostomaan ylihintaan.

Onnelliset vetivät kumia suustaan pitkäksi rihmaksi, se oli vauraan miehen ja omistamisen ja muotitietoisuuden merkki.

Ne joilla ei ollut varaa Toyhin, joutuivat edelleen hakeamaan kemikalikaupasta pieniä parafiiniankoja, joista murrettiin palasia pureskeltavaksi; suosittua oli myös piki, jota saattoi siepata ilmaiseksi rakennustyömailta.

Purukumi on ollut vaihdon väline toisen maailmansodan jälkeisessä Euroopassa, Etelä-Koreassa, Vietnamin ja suomalaisturistien Leningradissa. Vieläkin talinnalaispojat kyselevät "purukumia".

Purukumi liittyy voittajien tuloon, palvottuun amerikkalaisuuteen, paremman elämän unelmiin. Purukumi on elintasomittari: pulakausi on ohivasta silloin kun purukumia saa vapaasti ja halvalla.

Ensimmäisiä Suomeen tuotuja paukkupurukumeja (*bubblegum*) oli *Bazooka* (panssarinyrkki); nautintoaineen kuva kiinnittyi muutenkin soitaan: kypäräpää jenkkisotilas viskelee jeepistään purkappakkauksia lapsille.

Amerikkalaiset veivät purukumin aina Grönlantiin, jossa eskimot vaihtoivat valaanrasvan purkumiin, ja Japaniin, joka aluksi vastusteli mutta otti *gumin* vähitellen kieleen, purukumi on japaniksi *gamu*.

Venny ja paukkuu

Sodanjälkeinen purkka-markkinointi on käyttänyt hyväkseen nuorisoa kiihottavia ilmiöitä: coca-colaa, nahkatakki-idoleja, rock-tyyppejä, teräväväisiä amerikanrautoja, surfaajia ja baseball-asuja.

Myös huojuvat palmut ja uima-asut kuuluvat markkinoinnin tarpeistoon: purkka-maassa paistaa aina aurinko. Purukumin historiaa mainonta ei kertaakaan.

Apinat mässäyttävät kaiken aikaa, niin kai tekivät alkuihmisetkin. Ilmeisesti oli mukava vain pureskella lehtiä, juuria, yrttejä, sylkeä pähkinäkuoret maahan.

Afrikassa on pureskeltu *cola*-pähkinöitä, Kiinassa *ginseng*-juurta, Meksikon atsteekit mutustivat *spotilla*-puun mahlamaista pihkaa, jonka nimitys oli *chictli*.

Venylvä käsite

Afrikkalainen pureskeli *cola*-pähkinää, kiinalainen *ginseng*-juurta, meksikolainen mahlamaista pihkaa ennen kuin amerikkalainen keksi purukumin. Purkkamaailmassa paistaa aina aurinko, palmut huojuvat ja nahkatakijengi kaahaa amerikanraudoilla.

Amerikkaan viime vuositodan puolivälissä muuttanut meksikolaiskenraali Santa Anna (joka muuten johti historiallista Alamon verilöylyä) toi tavan mukanaan. Jenkit yksinkertaistivat sanaa, ja siitä tuli *chicle*.

Thomas Adams yritti valmistaa aineesta tekokumia, mutta kun ei onnistunut, alkoi myydä kumimassaa purtavaksi. Se, korvasi siihen asti käytetyn parafiinin.

Adamsia voidaan pitää "venyvy ja paukkuu"-sloganin isänä, sillä hän nimikoi tuotteen: *Adams New York Gum - Snapping and Stretching*.

Seuraavassa vaiheessa kumimassaan alettiin lisätä makuja: sassafras-öljyä, yskänrohtoa, piparminttua, kanelia. Saippuatehtailija William Wrigley Jr. keksi käyttää purukumia saippuan lisälahjana, mutta kun oheistuote alkoi todella kiinnostaa ihmisiä, Wrigley innostui tuotekehittelijäksi.

Hänen 1890-luvulla lanseeraamansa *Spreemint*- ja *Juicy Fruit* -maut elävät yhä, myöhempien *Doublemintin*, *Free-dentin* ja *Big Redin* rinnalla. Ja Wrigleyn firma (pojanpojan johtama) syyttää edelleen purkkaa markkinoille, käyden hintasotaa kilpailevien merkien, mm. *Tridentin*, *Dentynen* ja *CareFreen* kanssa.

Wrigley halusi narrata ihmiset purukumikiikkiin, *get them hooked*.

Tavoitetta hän toteutti tavalla kampanjalla vuonna 1915: hän hankki Amerikan puhelinluettelot ja lähetti jokaiselle puhelinomistajalle - heitä oli puolitoista miljoonaa - lahjaksi neljän purukumilevyä näytepakkauksen.

Hän uusi tempun vuonna 1919, jolloin puhelinnumeriä oli jo seitsemän miljoonaa. Ei ihme että "Wrigleystä" väijäämättä tuli *chewing gumin* synonyymi.

Liimaa ja tuhoaa

Suomessa synonyymi on *Jenkki*, jonka valmistuksen Hellas aloitti jo 1951. Nimi on nerokas: ihaillusta purkkaa jauhavasta jenkistä tuli ikään kuin oma.

Alussa tuotteella oli uskotavuuksongelmia, eihän kotimainen voinut olla tuontipurkan veroista. Mutta vähitellen, sitkeällä markkinointityöllä, mm. uusiutuvalla tv-mainonnalla Jenkistä on tullut tuttu tavaramerkki, purkka suomalaisen suuhun.

Ja suusta narkästyttävän usein leffatuoliin, puistonpenkkiin, pulpettiin, keskelle jalkakäytävää eli anturoihin, yöpöydän reunaan (harvassa sängyssä kun on messinkipallotolppa, *bedpost*), jopa uima-altaisiin - allasta siivotessa saattaa poistoputkien siivilöis-

tä löytyä kosolti vaaleita möykkyjä.

Amerikassakin on aina ollut purukumia kauhistelevia. On oireellista, että purukumi ei juuri pääse *Americana*-listojen kärkeen. Sen edelle menevät Coca-Cola, tähtilippu, omenapiirakka, *Mom* eli äiti, hampurilainen, popcorn, jopa huoltoasema. Ehkä purukumi on arkinen itsestäänselvyys?

Vastustajat ovat pelänneet, että purkka liimaa pikkulapsen huulet kiinni, aiheuttaa suolitukoksia, tuhoaa hampaat, vinouttaa purenna ja häiritsee keskittymistä.

Opettajat valittavat, että aina kun luokalle kääntää selkensä, joku puhalttaa ja pamauttaa purkkapallon.

Nimetön amerikkalainen on riimittellyt:

The gum-chewing kid / And the cud-chewing cow / Are somewhat alike, / Yet different somehow. / And what is the difference? / I think I know now - / It's the clear thoughtful look / On the face the cow.

Suomeksi suunnilleen: Purkkaa jauhava lapsi ja märehävinä lehmä jotenkin muistuttavat toisiaan ja ovat silti erilaisia. Mikäkö on ero? Taidanpa tietää: se on kirkas mietiskelevä ilme lehmän kasvoilla.

Roskaa ja tarttuu

Intellektuelli ei pidä purukumista eikä televisiosta, ne voi niputtaa: tv on "purukumia silmille". Diskomusa taas on purkkaa korville.

Runoilija Ezra Pound ivasi kirjallisuuspalkintoja "purukumipalkinnoiksi". Elbert Hubbard on julistanut:

"Amerikasta ei tule suurta kansakuntaa ennen kuin käytämme enemmän rahaa kirjoihin kuin purukumiin".

Pisimmälle on purkanvastaisuus viety Singaporessa, jossa 1983 kiellettiin purukumin käyttö asuntoalueilla roskaavana.

Puruaineen ideaa on USA:ssa jatkuvasti kehitelty, samoin sen markkinointia. *Hubba Bubba* on "ainoa kumi joka ei tartu vaatteisiin. *Popeye* jatkaa seuraavalla sivulla

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass. Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Hellas keksi nerokkaasti ristiä purukumin Jenkiksi.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1992: Yhteensä \$472.00

Armas Seppälän muistolle
George & Evelyn Toko, Fitchburg, MA \$5.00
Toini Laakso, Fitchburg, MA \$10.00
Oakmont Teachers' Association
Ashburnham, MA \$25.00

Saima ja Edward Helanderin muistolle
Vivian Kallio, Maynard, MA \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

Exchange rate

January 20, 1992

1 Finnish mark = US\$.2306

US\$ = 4.3365 FMK

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

Nimipäivät

Tammikuun 30 p., Irja
Tammikuun 31 p., Alli
Helmikuun 1 p., Riitta
Helmikuun 2 p., Aamu
Helmikuun 3 p., Valo
Helmikuun 4 p., Armi
Helmikuun 5 p., Oivi

From the desk of Stig Häggblom:

Euroopan Yhteisö Suomen kulmikas kohtalonkysymys

Euroopan Yhteisöön lähteminen tai siitä poisjääminen on ilman muuta Suomen suurin kysymys tänä keväänä koko lamasta huolimatta. Asia on ollut mukana julkisessa keskustelussa pitkän aikaa, mutta mitä likemmäksi päätöksen teko tulee, sitä hätäisemmäksi käy keskustelu.

Näin toista viikkoa sitten neljän suuren puolueen johtajat väittelyssä asiasta suorassa TV-lähetyksessä, suorassa kuten pitääkin.

Pertti Salolainen, kokoomuksen johtaja, on melko varauksettomasti Suomen liittymisen puolesta. Niin on myös demareiden uusi johtaja, hallituksen oppositiojohtaja Ulf Sundqvist. Puolue on jo tehnyt päätöksensä.

Vastustaja on Claes Andersson, vasemmistopuolueen johtaja, jonka varaukseton tuki puolueen sisällä kuitenkin on epäselvä ja saattaa joutua keväällä punnittavaksi.

Pääministeri Esko Aho näkee kolme linjaa paljas-

tamatta omaa näkemystään, koska keskustapuolueessa asian ratkaiseminen on vaikeaa. Yksi on poisjääminen, toinen mukaanmeno ja kolmas ehdollinen mukaanmeno. Ellei Suomen maatalouselinkeino saa erikoiskohtelua EY-mailta, Suomi ei voi olla mukana Ahon mielestä.

Jos lähetystä katsoo "otte-luna", sen voitti Sundqvist. Pääministeri on aina hillitty ja varma esiintymisessään, mutta Uffe oli tällä kertaa jämrämpi. Argumentit olivat selvän kirkkaita.

Kuitenkin tästä lähetyksestä kuten muustakin julkisesta keskustelusta loistaa läpi epävarmuus. Jos kansa ei tiedä, niin ei tiedä eduskuntakaan ja hallituksessa on vaikean kysymyksen ympäriltä vaikea löytää yksimielisyyttä.

Ruotsin kaksi viimeistä pääministeriä ovat olleet ajamassa Ruotsin yhteisöön, mutta nyt on kansa osittain herännyt vastarintaan. Pääministeri

Pääministeri Esko Aho jaksaa uutterasti hymyillä. EY-tentissä TV:ssä hän kuitenkin hävisi Uffe Sundqvistille.

Carl Bildt voi vielä olla helisemässä.

Kenties ei ole tärkeätä Suomelle olla mukana Ruotsin aikataulujunassa. Se on kiireinen juna, liian kiireinen Suomen ajatteluvauhdille.

Suomessa on lisäksi vuosisatojen saatossa kysytty, miksi maan pitää elää Ruotsin mallin mukaan. Joko taas?

Harri Holkeri, entinen pääministeri, on ollut mukana keskustelussa hänkin. Holkeri tyrmää ajatuksen, että kansa vastaisi kansanäänestyksessä.

Ei ole Holkerin mukaan suotavaa, että hallitus ensiksi neuvottelee asian valmiiksi niin, että Suomi hakisi jäsenyyttä EY:ssä ja kansa sitten tyrmäisi asian kansanäänestyksen kautta. Tai päinvastoin.

Näin kömpelösti kävi parisenkymmentä vuotta sitten Norjassa. Norja ei ole mukana vielä. Eikä norjalaisilla ole kiirettä siihen "Ruotsin junaan".

Ehkä se Norjan ja Sveitsin juna-aikataulu sopisi Suomal-lekin paremmin.

On kuitenkin selvää, että EY-asiat askarruttavat Euroopan kansoja muuallakin, suuria ja pieniä.

Englanti itkee sitä mahdollisuutta, että olisi luovuttava onnasta rahasta, punnasta. Voi kuitenkin olla, että monet muut asiat ovat vaikeampia kuin se raha, joka jokapäiväisessä elämässä on kuitenkin aina nenän alla. Rahaa ymmärtää jokainen...

★

Välimeren maat ovat vuosisatoja eläneet omaa elämäänsä, jota EY nyt kyllä ravistelee.

Eräs USA:n naapurini, joka pikkupoikana tuli Kreikasta, kertoo mitä hänen kotikylälleen EY-jäsenyyt merkitsee.

Kylässäni viljellään kentties koko Euroopan hienoimpia appelsiineja. Jatkossa nämä viettäisiin Saksaan jalostettavaksi. Uudet tuotteet sitten myytäisiin EY-markkinoilla mm. takaisin Kreikkaan.

On selvää, sanoo kreikkalainen naapurini, että suurin

Ulkoministeri Paavo Väyrynen matkustaa ahkerasti. Euroopan Yhteisön suhteen hänen ja pääministerin ajatukset tietyistä eroavat toisistaan.

osa appelsiinien rahallisesta tuotosta ei koituisi Kreikan hyväksi. Rahat jäisivät rikkauttamaan Saksaa.

Juhliva Suomi sai mitalin

Paasikivi-Seura on lyöttänyt Suomen 75-vuotisjuhluvuoden johdosta juhlamitalin, jonka myynnistä kertyvät varat käytetään ulkopoliittikan ja kansainvälisten suhteiden tutkimuksen edistämiseen.

Mitalin on muotoillut kuvanveistäjä Kauko Räsänen ja valmistanut Sporrang Oy. Mitaleita valmistetaan rajoitetut määrät halkaisijaltaan 70 millimetrin ja 33 millimetrin kokoisena viitenä eri versiona. Suurempi pronssinen mitali maksaa 220 markkaa ja 18 karaatin kultamitali 6,800 markkaa.

VENYVÄ...

(Kippari-Kalle)-purkka "maistuu purukumilta mutta näyttää pinaatilta". Aikaansa seuraaville tehdään *Ninja Turtle*-purkumia.

Pääasia että purkasta puhutaan: kenties juuri markkinamiehet levittivät juttua presidentti Gerald Fordista, joka ei pystynyt "samanaikaisesti kävelemään ja puremaan purkumia"; he saivat purukumipakkaukset avaruusaluksiin, joissa kuulaiset astronautit pamauttelivat purukumikuplia kameroille.

Eräissä kalifornialaisissa kaupungeissa on valtava **Gum Alley**-seinämaalaus, jonka idea perustuu käytettyjen erimuotoisiksi muotoiltujen purkamökykyjen käyttöön - yksi vastaus hämmentävään kysymykseen: Minne kaikki käytetty purkka oikein lopulta joutuu?

Puhdistaa ja vahvistaa

Purkka oli aluksi lasten tavara, mutta jossakin vaiheessa se alkoi sopia aikuiseen makuun, myös meillä.

Ilmiö ehkä liittyi kohenevaan suun- ja hampaidenhoitoon, pahanhajuisen hengityksen torjuntaan.

Elokuviissa saatiin malleja: nuoriso innostui *American Graffiti*in svengijengistä, mut-

ta myös aikuisfilmeissä purukumi sopi jopa sankarin, esimerkiksi *Robert Redfordin* valkoisiin hampaisiin ja *Madonnen* huulten väliin.

Filmeistä opittiin että "purukumilevy" on amerikkaksi *stick of gum*, termi jota suomalaiset koulukirjat eivät tunteneet. Levy taitaa olla pallonmuotoista tai "tyynyä" suositumpi.

Purkasta on monelle tullut itsestäänselvyys auton hanskaslokerossa, suuhunpantava lentokoneessa, nousu- ja laskuvaiheen painetta helpottamaan.

Eikä karskinkaan miehen tarvitse pelätä purkansyöntiä, kun purkanjauhajia näkee jopa jääkiekkokaukalon äärellä: hyväksyttävyyttä ehkä lisäävät jääkiekkovalmentajan purku ja solmio.

Onko purukumi hampaille hyvästä vai pahasta? Purkka vahvistaa purulihaksia, lisää sylkeä ja puhdistaa hampaita, on aina väitetty, mutta hammaslääkärit ovat huomauttaneet vahingollisesta sokeudesta.

Tarvittiin "terveellinen", sokeiden purukumi. Se syntyi 1970-luvulla Turussa: makeistehtas Hellas kehitti ksylitolipurukumin hammaslääketieteen professorien Arje Shei-

ninin ja Kauko Mäkinen tutkimustarpeisiin.

Suomessa ja muualla on tutkimuksin osoitettu, että ksylitolin käyttö vähentää hammaskariesta ja pienentää jo alkaneita kariespesäkkeitä.

Ksylitolipurkan pureminen viikastuttaa syljen eritystä ja sylki huuhtelee ja suojelee hampaita.

Xylitol-Jenkkiä, Suomen myydyintä makeistuetta, viedään ulkomaille ja ksylitolitut-

kimuksia tehdään eri puolilla maailmaa.

Journal of the American Dental Association on viitanut Kauko Mäkinen (nyt Michiganin yliopistossa) tutkimukseen.

Se osoitti että koululaisille, jotka käyttivät ksylitolipurkumia kolmasti päivässä kahden vuoden ajan, kehittyi vähemmän reikiä hampaisiin kuin niille luokkatovereille, jotka pureskelivat vastaavasti ei-ksylitolilla makeutettua purkumia.

Hellas, nyt Leaf, lanseerasi Xylitol-Jenkin 1975. Nykyään näkee kaikenikäisten ihmisten sieppaavan ostoskärryyn kourallisen purukumilevyjä tai pyytävän kiosilla purkupaketin iltapäivälehden oheen.

Lapset saavat ksylitolipurkkaa muulloinkin kuin karkkipäivinä. Hammaslääkärit suosittelevat ksylitolia haphöyökkäysten torjuntaan.

"Märehtivien amerikkalaisten" "lapsellisesta" keksinnöstä onkin tullut "terveellinen" juttu.

Siihen tarvittiin sata vuotta: aiemmin mainittu William Wrigley aloitti toimintansa 1891.

Juha Tanttu (HS)

Harri Holkerikin tuntee rauhanmies Sri Chinmoyn

Toinen rauhanmies Sri Chinmoy järjesti äskettäin Nobelin rauhanpalkinnon saaneen Mihail Gorbatschovin kunniaksi maailmalla rauhankonserttien erikoissarjan. Sama henkilö oli myös vuonna 1989 järjestetyn kansainvälisen rauhankonsertin takana.

Suomen edellinen pääministeri Harri Holkeri kirjoitti viestissään tähän tapaan: "Rauhankonsertti on merkittävä ilmaus siitä, miten yksittäisten ihmisten pyrkimykset voivat tukea kansakuntien yhteisiä päämääriä. Toivon kaikkea parasta vuoden 1989 rauhankonsertin järjestäjille ja osanottajille."

New Yorkista käsin toimiva Sri Chinmoy on pitänyt kaksi rauhankonserttia Maltalla, yhden Espanjassa ja neljäs pidettiin juuri äskettäin Teneriffan saarella Espanjassa. Teneriffan konsertti oli omistettu kokonaisuudessaan Mihail Gorbatschoville.

Konsertti ajoittui juuri samaan aikaan Moskovassa perustetun Gorbatschov Foundationin perustamisen kanssa. Sosiaalis-taloudellisen järjestön perustamistilaisuudessa oli läsnä Henry Kissingerin lisäksi joukko useita muita korkearvoisia virkamiehiä.

New York, NY

Suomalaisen taidemaalari Jarmo Mäkilän uusimpia maalauksia on näytteillä helmik. 7 - 29 päivinä Frank Bustamante Galleryssa, mikä toimii osoitteessa 560 Broadway.

Näyttelyn sponsoreina toimivat Finnish Foundation for the Visual Arts ja American Scandinavian Society.

Gallerian aukioloajat ovat tiistaista lauantaihin klo 10:00 aam. - 6:00 illalla.

Lisätietoja saa numerosta (212) 226-2108.

Sri Chinmoyn lausunto Gorbatschovin konsertista kuului näin: "Järjestän Mihail Gorbatschovin kunniaksi konsertin, miehelle, joka on Himalajan vertaansa vailla oleva maailmanrauhan, maailman tasapainon, ilon ja tyydytyksen huipputohtori. Hänen väsymättömän kamppailunsa maailman uuden veljeyden ja yksilönvapauden puolesta tullaan palkitsemaan ikuisella kiitollisuudella".

Sri Chinmoy on tavannut Gorbatschovin kahdesti; aikoinaan Ottawassa ja juuri hiljattain Lontoossa.

Tänä päivänä entinen Neuvostoliitto on ratkaisevien päätösten edessä. Gorbatschov tullaan muistamaan aina miehenä joka teki väsymättömää rauhantöitä joka puolella maailmaa.

Sri Chinmoy on puolestaan monipuolisuuden mestari: hän on tehnyt yli 800 kirjaa, luennoinut ja johtanut YK:n rauhankampanjoita 21 vuoden ajan, hän on kansainvälisen yli 500 yleistä vuosittaista urheilutapahtumaa järjestävän Sri Chinmoy Marathon Teamin perustaja. Sri Chinmoy on myös muusikko ja taiteilija, joka on tehnyt noin 140,000 erilaista maalausta.

Ennen kaikkea hän on maailmanrauhan filosofi, joka on tavannut kymmeniä eri valtioiden johtajia ja muita maailman johtohahmoja kuten esimerkiksi paavit Paavali IV:n ja Johannes Paavali II:n.

Kolmatta kertaa viime jouluna Kansainväliset Sri Chinmoy Keskukset keräsivät ja toimittivat 16 tonnia ruokaa ja vaatteita Heidelbergista Moskovaan "Venäjän ykseyden puolesta"-kampanjan nimissä.

Rauhanmaileja myös Suomeen

Suomessa Sri Chinmoyn lähettämä maailmanharmonian viesti otettiin sydämellisesti

Sri Chinmoy on monen erityyppisen rauhantilaisuuden järjestäjä. Äskettäin hän organisoi rauhankonsertit Mihail Gorbatschovin kunniaksi.

vastaan. Useat maamerkit omistettiin Sri Chinmoyn nimeä kantaviksi rauhanmonumentteiksi. Useita mailin mittaisia tiepätöitä nimettiin Vaasassa ja Helsingissä virallisesti Sri Chinmoyn rauhanmaileiksi.

Vastaavanlaisia rauhanmaileja nimettiin ympäri maailmaa kaikkiaan 350 kappaletta. Niitä syntyi kaupunkien, museoiden, puistoihin, laivoihin, lentokoneisiin ja kaikkiin mahdollisiin eri monumentteihin.

Sri Chinmoy asuu nykyisin New Yorkissa, jossa hän on asunut jo 25 vuoden ajan. Pyrkimyksissään saada aikaiseksi maailmanrauha hän matkustelee maailmankansalaisena tapaamassa eri maiden päämiehiä, kirjailijoita, taiteilijoita ja urheilijoita vaihtaakseen heidän kanssaan ajatuksia ja syventääkseen ymmärrystä.

Hän on myös Ykseyskoti-nimisen rauhankonsertin pe-

rustaja. Vuonna 1991 juoksu kulki kaikkiaan 73 eri maan kautta. Viime vuosi oli juoksun historian pisin soihdunviesti.

Harri Holkeri kirjoitti vuonna 1990 Sri Chinmoyle näin: "Arvostan suuresti sitä, että minulla on tilaisuus tavata teidät. Minulla oli suuri ilo saada osallistua viimekertaiseen rauhankonserttiin. Niin kuin aikaisemmin olette jo maininnut, nämä kaksi ulottuvuutta, rauha ja juokseminen, ovat tärkeitä meille kaikille. Viemme tämän sanoman perille saakka."

Sri Chinmoy on perustanut myös Sri Chinmoyn Kansainvälisen rauhankonsertin, joka on kahden mailin mittainen kilpajuoksu. Se järjestetään vuosittain YK:n vuosipäivän kunniaksi. Viime vuonna yli 40 kaupunkia eri puolilta maailmaa osallistui kilpapahtumaan. Suomesta mukana olivat Helsingin ja Vaasan kaupungit.

Sibeliuksen konserttilevy myyntimenestys

Lahden kaupunginorkesterin levyttämä Sibeliuksen viulukonsertto on noussut klassisen musiikin alueella ennennäkemättömäksi myyntimenestykseksi. Helmikuussa julkaistua levyä on Suomessa myyty yli 17,000 kappaletta, ja maailmalla yhteensä noin 40,000. Yleensä klassisten levyjen myynti Suomessa jää muutamaan sataan tai tuuhanteen kappaleeseen.

Lahden kaupunginorkesteria johtaa kiitosta saaneella levyllä kapellimestari Osmo Vänskä, ja solistina on Leonidas Kavakos. Ruotsalaisen BIS-levy-yhtiön julkaisemassa levytyksessä ovat sekä Sibeliuksen viulukonsertin varhainen että lopullinen versio.

Ulkomaisille äänioikeus

Suomessa asuvat ulkomalaiset saavat äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden kunnallisvaaleissa neljän Suomessa asutun vuoden jälkeen. Hallituksen esittämää tiukempi lakiesitys hyväksyttiin sisäministeriön eduskunnassa äskettäin.

Perustusvaliokunnassa uudeksi muokattu lakiesitys hyväksyttiin toisessa käsittelyssä äänin 97-84. Hallituksen alkuperäisen esityksen mukaan muutkin kuin pohjoismaalaiset olisivat saaneet kunnallisen äänioikeuden kahden maassa asutun vuoden jälkeen. Perustuslakivaliokunta muutti esitystä kuitenkin niin, että äänioikeus edellytti neljän vuoden maassaoloa. Myös suuri valiokunta asettui tiukemmalle kannalle.

Stenbäck Pohjoismaiden hallitusten yhteistyön johtoon

Kansainvälisen Punaisen Ristin pääsihteeri Per Stenbäck siirtyy johtamaan Pohjoismaiden hallitusten yhteistyötä. Pohjoismaiden ministerineuvosto valitsi joulukuussa Per Stenbäckin uudeksi pääsihteeriksi.

Stenbäckin tehtävänä on pohjoismaisen yhteistyön ja Euroopan yhteisön välisen muokkaaminen ja soveltaminen. Stenbäck aloittaa työnsä vuoden 1992 syksyllä ja työskentelee pääsihteerin tehtävissä ainakin kaksi vuotta.

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

THE FINLANDIA FOUNDATION

Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590
GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-942
Veikko Laiho, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

Järvitietäjä

1. Kuinka monta järveä on Suomessa?
2. Mikä on Suomen tiheäjärvisin alue?
3. Missä sijaitsee Suomen pohjoisin järvi?
4. Mikä on tuon järven nimi?
5. Mikä on Suomen järvien keskipinta-ala?
6. Montako järveä Suomen ja Neuvostoliiton välinen rajaviiva leikkaa?
7. Kuka kirjoitti, että järvi on "maiseman silmä, sen katse"?
8. Mikä on Suomen yleisin järven nimi?
9. Paljonko on Suomen järvien keskisyvyys?
10. Mikä on maailman syvin järvi?

vastaukset sivulla 13

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

Floridan kuulumisia

Vihkiraanu

Teen Kurt pojalleni seinävaatetta. Tarkoitukseni on antaa se hänelle sitten kun hän perustaa oman kodin. Vihkirijy, raanu, vaate tai miksi sitä nyt sitten nimitetäänkään. Ryijytin ovat saaneet monia uusia muotoja, niihin käytetään jopa metallilankoja ja kudotaan kangaspuissa.

Minun tekeleeni on 100-prosenttisesta villalangasta kudottu musta pohja, johon kirjailen villalangoilla kaikenlaisia orvokkeja.

Jos mistä niin niistä kukkista löytyy värejä. Vermon-tissa näin ensikerran aivan mustan orvokin, jossa oli aivan pikkariikkinen keltainen piste keskellä. Harvinaisuus.

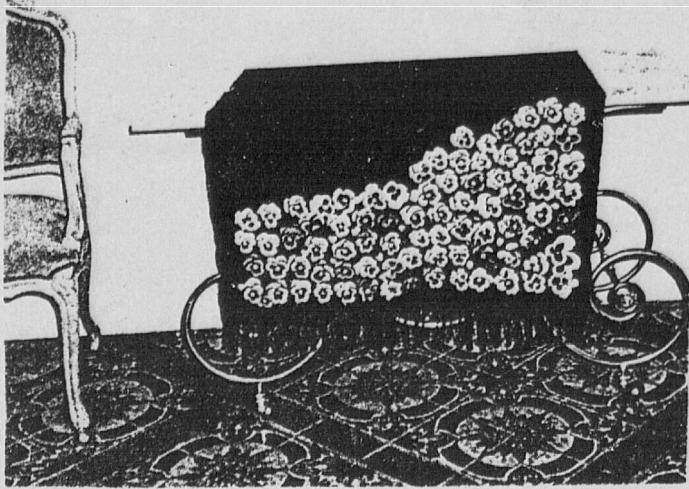
Noin 1200 orvokkia joudun tekemään, se on melko suuri työ.

Vain yhden orvokin teen päivässä ja sen teko vie 1-2 tuntia riippuen kukan suuruudesta. Niitä tehdessä voin ajatella uusia juttuja vaikkapa lepokodin omaan lehteen.

Joskus olen väsähtänyt kesken tehdessäni jotakin suurempaa työtä ja se on joutunut jäämään pitkäksi aikaa unohduksiin. Sen vuoksi kerroin pojalleni tästä tulevasta seinävaatteesta, koska sen aina pidän mitä lupaan.

Yksikään orvokki ei ole samannäköinen ja uskon, että vaate tulee olemaan ainoa lajissaan. Olen tästä työstä ihan valtavan innostunut. Saan todella käyttää värejä ja muotoja ihan mielinmäärin. Joskus unohdan syödäkin, niin mielenkiintoista se on.

Enkä teitä kiinnostaa kuulla hiukan niistä Suomessa käytettävistä vihkirijyistä. Vihkirijy on ollut Suomessa käyt-

tössä 1900-luvun alusta alkaen.

Risti on Kristuksen tunnetuin vertauskuva. Se kertoo elävästä seurakuntansa keskellä olevasta ylösnoussesta Herrasta. Ristikuvio toistuu monissa kirkollisissa tekstiileissä, myös ryijyissä se on yleinen.

Monilla ristikuvioilla koristettuja ryijyjä kutsuttiin kansan keskuudessa keskiajalla piispanryijyiksi. Se suojasi Jumalanpalvelusta toimitettavaa pappia lattian kylmyydestä. Siihen aikaan ei kirkkoissa ollut lämmitystä.

Piispan ryijystä otettiin mallia vihkirijyyn, joka suojasi morsiuspareja, ei vain kylmältä vaan myös pahoilta henkivoimilta, näin uskottiin. Toihan ryijy vihkitilaisuuteen myös määrätynlaista juhluutta.

Ristikuvion ohella on käytössä myös muita onnellisen elämän symboleja kuten elämän-puita, sydämiä, morsiusparin nimikirjaimia ja häävuosisiluku.

Akseli Gallen-Kallela oli monitaitoinen mies, joka suunnitteli lukuisia kauniita ryijyjä. Mm. Liekki -niminen ryijy on hänen suunnittelemansa. Olen nähnyt sen jossain Espoon kirkkoissa. Upea teos.

Dora Jung ja Oili Mäki ovat tunnettuja nimiä kirkkotekstiilien suunnittelijoina. Dora Jungin viimeiset työt ovat Espoon Olarin kirkossa.

Espoon Martta-yhdistykset ja kerhot lahjoittivat 1958 taitelijaa Vappu Niittylän suunnitteleman ryijyn Espoon vanhan kirkon 50-vuotisjuhliin. Siinä ryijyssä on 35 ristiä punaisella pohjalla.

Vihkirijyt ovat säilytettyinä arvoisassaan paikassa kirkkojen sakastien seinillä. Niitä ei suinkaan levitetä lattialle.

Vihkirijyn joka sivu on yhtä pitkä, eli nelikulmainen. Minun tekeleeni on pitkänomainen ja sen yläpuolelle tulee sitä valaiseva lamppu, niin että ne värit pääsevät oikein oikeuksiinsa.

Maila Andersson

Suomesta hirsitaloja Japaniin

tyksen, Johanna Järvi runon, ja Ed Haapa esittää pianolla Kalevala sävellyksensä. Ohjelman juontajana toimii Pirkko Venetjoki.

Ohjelman lisäksi on arpa- jaiset monipuolisin palkinnoin. Tulkaa joukolla laulamaan meidän nuoruutemme lauluja!

Ovimaksu on vain \$2 ja siihen kuuluu myöskin tanssit, ja tarjolla on myös kahvia ja pulaa.

Suomi Collegen hyväksi pidetään erikoismyyjäiset 7. päivä maaliskuuta St. Andrew's Lutheran kirkon seurakuntatalissa. Lisää myöhemmin. J.W.K.

Järvenpäälinen Honkarakenne Oy ja Metsä-Serla Oy:n Rantasalmi Hirsitalot ovat myyneet suurelle japanilaiselle Prince-hotelliketjulle yhteensä 118 hirsitaloa. Kauppa allekirjoitettiin Tokiossa. Pinta-alaltaan yhteensä 6,500 neliometriä hirsisiä rakennuksia tulee hotelliketjun vapaa-ajan keskuksien yhteyteen.

Honkarakenne avasi viime keväänä Japaniin Tokion pohjoispuolelle uuden myyntikonttorin ja esittelyalueen. Japani on Honkarakenteen päävientimaa. Metsä-Serla ja Honkarakenne ovat aiemmin yhteistyössä myyneet Japaniin yli tuhat hirsitaloa. Nyt tehdystä kaupasta kilpailivat suomalaisten kanssa kanadalaiset.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

'We stock sauna heaters'

Puh. 585-0247

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Tammik. 16, 1992

Upea Lepokodin Ystävien 20-vuotisjuhla on onnellisesti ohitettu. Toivomme Teille ysvät jatkossakin innostusta, tarmoa ja sydämenhyvyyttä.

Kuluneen viikon aloitimme kera karkeloinnin. Musiikista vastasi Charles Hedlund.

Tiistaina Raili Jussila toi terveisiä Suomesta sekä piti mielenkiintoisen esitelmän vanhustyöstä. Ed Haapa ja Otto Nyyman musisoivat esitelmän välillä.

Keskiviikkona oli tammi-kuun syntymäpäiväjuhla. Vanhin sankari oli Lepokodin puolelle Otto Winqvist, hän täyttää kuun 27. päivänä 100 vuotta. Sairaskodin vanhin täytti 102. Hän on Selma Kronberg. Paljon onnea kaikille Teille ja terveyttä jatkossa.

Erkki Planting lauloi kauni-

ta syntymäpäivälauluja ja kanttori Oskari Rasilainen säesti häntä pianolla.

Torstaina saimme Oulusta vieraita. Kiitos käynnistänne ja hyvää jatkoa Teille.

Perjantaina oli Alice Lindénin muistojuhla. Pastori Törmälä piti kauniin puheen Alicen muistolle.

Tahdomme kiittää Teillä ylämainittuja ystäviämme. Samoin sydämellinen kiitos Helping Hands -ryhmälle keski- viikko- ja perjantaiamuista täällä.

Kodillemme lahjoitti Marjatta Haapaniemi videokasetin itsenäisyyspäivän vietosta alueellamme. Lempi Krook lahjoitti suuren erän hedelmiä kodillemme. Paljon kiitoksia myös Teille.

Hyvää vuoden jatkoa.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Tulevaisuuden autoa ajetaan ohjaussauvalla

Tulevaisuuden autoa voidaan lentokoneiden tapaan ohjaila sauvalla, ohjauspyörä ja sen ohjauspylväs ovat tarpeettomia ja auto kolaritapa- uksessa turvallisempi sekä näkyvyys mittareihin parempia, kun ohjauspyörä ei ole tiellä.

Saab-Scania on suunnitellut ja kehittänyt 20 eurooppalaisen autotehtaan Prometheus-yhteishankkeen osaprojektina mm. auton ohjausta.

Saab Automobile esitteli jo viime vuonna projektin, jossa auton kaukovalo korvataan ultraviolettivalolla. Sen aaltopituus on lyhyempi kuin tavallisen valon. Ajettaessa voidaan koko ajan käyttää "kaukovaloa", koska uv-valo ei häikäise vastaantulavia. Jos vielä käytetään fluorisoivia värejä, niin monet pinnat, joihin valo osuu, näkyvät uv-valossa selkeämmin.

Nyt kehitellyssä projektissa on ohjauspyörän asemasta ohjaussauva, jota käytettäessä kuljettajan käsivarsi lepää kasiinon varassa.

Pienetkin käden liikkeet riittävät auton ohjaamiseen. Ohjaus käyttää hyväkseen etuak-

selistoon sijoitettuja antureita, jotka kertovat tietokoneelle, millaisia sivuttais- ja pitkitäisvoimia autoon kohdistuu. Signaaleja verrataan ohjaavien pyörien asentoon.

Järjestelmä saa auton käyttäytymään kuljettajan haluamalla tavalla. Aktiivisessa ohjauksessa karsitaan pieni, tarpeeton tieto pois. Pyörien kulkua lasketaan jatkuvasti sauvan asennon ja nopeuden perusteella.

Kun ohjausvoimat siirretään ohjaussauvasta sähköhydraulisesti ohjaustehostinsylinteriin, on paineen toimittava jatkuvasti. Paineen katoaminen olisi katastrofi.

Siksi järjestelmän monia elintärkeitä osia on kaksinkertaistettu niin, että vika järjestelmän tärkeissä osissa ei aiheuta haittaa, vaan siirtää toiminnan varajärjestelmän tehtäväksi.

Saabin aktiivinen ohjaus ohjaussauvoineen ei ole suinkaan enää aivan teoriaa, vaan Saab 9000:n koriin on rakennettu ohjaussauva-auton prototyyppi, jota pienen opetteluun jälkeen on helpompi hallita kuin ratin kääntöä.

Floridan terveiset

LAKE WORTH - Suomi College Friends & Alumni -järjestön kokous pidettiin 11. päivänä tammikuuta St. Andrew's Lutheran kirkossa.

Ed Haapa aloitti kokouksen tavanmukaisella rukouksella ja laulettiin "God Bless America".

Pöytäkirjan esitti Sylvia Sepänen ja Elsa Lauri esitti rahastonhoitajan raportin. Jäsenkirjurin raportin esitti Johanna Järvi. Kumminkin hyväksyttiin ilman korjauksia.

Päätettiin järjestää lauluilta 26. päivä tammikuuta klo 7 illalla Kenttähaalilla. Laulun lisäksi puheen pitää Tuure Salomaa. Elenoora ja Heino Vattulainen antavat musiikkiesi-

tyksen, Johanna Järvi runon, ja Ed Haapa esittää pianolla Kalevala sävellyksensä. Ohjelman juontajana toimii Pirkko Venetjoki.

Ohjelman lisäksi on arpa- jaiset monipuolisin palkinnoin. Tulkaa joukolla laulamaan meidän nuoruutemme lauluja!

Ovimaksu on vain \$2 ja siihen kuuluu myöskin tanssit, ja tarjolla on myös kahvia ja pulaa.

Suomi Collegen hyväksi pidetään erikoismyyjäiset 7. päivä maaliskuuta St. Andrew's Lutheran kirkon seurakuntatalissa. Lisää myöhemmin. J.W.K.

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmilta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seural! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

Suomalaistyyppinen vene museonähtävyytenä

Hancock, MI - Askelissa Michiganissa sijaitsevaan Hanka Homestead ulkomuseoon siirrettiin parisen vuotta sitten vanhan suomalaismallisen puuveeneen jätteet. Vene oli löydetty pahasti lahonneena Elon kylältä entisen Kalle Forsmanin perheen farmilta. Veeestä voitiin ottaa mitat ja mallikuviot talteen.

Kylällä muisteltiin, että eräs Adolfin Takalo -niminen siirtolaismies rakensi tämän 16-jalkaisen hämäläismallisen veneen noin vuonna 1925. Takalo käytti venettä kalastukseen otter järvestä joessa, innokas kalamies kun oli.

Vaikka Takalon vene on korjaamattomasti lahonnut, jäljennös voitiin suunnitella sen mukaan.

Trap Rockista kotoisin oleva venemestari Elmer Johnson ja hänen apulaisensa, pelkiäläinen David Paavola rakensivat täydellisen jäljennöksen. He hankkivat historiallisen hämäläisten veneiden mallit museoista Suomesta ja olivat hämmästyneitä niiden ja Takalon veneen yhtäläisyydestä.

Tämä uusi vene, historiallinen jäljennös, on parhaillaan näytteillä toukokuun loppuun asti Suomi Collegen Suomalais-amerikkalaisessa Perinnekeskuksessa.

Apurahat Michiganin osavaltiolta

Hanka ulkomuseon johtaja Ruth Longhrena onnisti anossa apurahoja Michiganin osavaltiolta veneen raken-

tamiseksi. Western Upper Peninsula Development Region -osasto avusti anomuksen kirjoittamisessa ja niinpä Michigan Traditional Arts Apprenticeship Programin välityksellä myönnettiin yli kaksi tuhatta dollaria apuvaroja veneen valmistukseen.

Todettakoon, että apurahan myönsi National Endowment for the Arts ja Michigan Council for the Arts and Cultural Affairs -osasto. Byrokra-

verkosto antoi apua, minkä varassa työ valmistui loppuun asti.

Murunen Suomea villikorpeen

Suomalaisten jälkeläiset ja heidän töittensä mallit elävät edelleen Askel, Elo ja Tapiola kylien seuduilla. Suomalaiset siirtolaiset siirtyivät Otter järven alueelle yli sata vuotta sitten, vuonna 1890. Raivaus-

retkellään he soutivat Sturgeon jokea ylävirtaan Otter järvelle ja asuttivat sen lähistön nykyiset kylät.

John E. Rantamäki kertoo kirjassaan "Murunen Suomea Villikorpeen", vuodelta 1939, alkuraivaajien matkasta ja raivaustyöstä. Hän mainitsee, että matkalaisten vene oli 35 jalkaa pitkä.

Askeleen mäellä on alkuraivaajien muistopatsas ja itä-

puolella Hanka Homestead ulkomuseo, jossa tallehditaan muistoja.

Vene on museonäyte

Venemestari Elmer Johnson valmisti ensin pienoismallin veneestä Takalon veneen jätteiden ja Suomesta saamiensa piirustusten mukaan.

Sitten oli etsittävä sopivat rakennuspuut täysikokoisen veneen valmistamiseksi. Hän päätti käyttää Michiganin cedaria ja valkomäntyä. Kylkipuut hän etsi luonnollisesti vääntyneistä puista. Airolukot hän teki puunpahoista.

Takalon veneessä käytettiin nelikanttisia rautanauvoja, mutta Johnson käytti pyöreitä galvanoituja nauvoja, mitkä hän takoi vahvemmiiksi.

Istuimet, airot, sauva ja tappi ovat paikallista puuta. Vene on kooltaan 16 jalkaa kertaa 3½ jalkaa ja syvyydeltään 1½ jalkaa. Kylkiluita on yhdeksän.

Venettä ihaileva katsoja ja koskija saapi tuntuman vuosien takaiseen suomalaistaitoon. Juuri lälläisen veneen kuvia esiintyy suomalaisessa kuvakirjallisuudessa. Juuri tämä vene liittyy amerikan-suomalaisten perinteeseen.

Yli sata vuotta sitten samalla lailla, puolta suuremmalla veneellä suomalaiset siirtolaiset soutivat Portage järvestä Sturgeon jokea pitkin Otter järvelle asuttamaan seutua, johon myöhemmin syntyivät kylät Askel, Elo ja Tapiola.

Toukokuun jälkeen vene siirtyy Michiganin historialliseen museoon East Lansingiin, mutta noin vuoden kuluttua se palautetaan Hanka Homestead ulkomuseoon pysyvästi.

E. Olaf Rankinen

Venemestari Elmer Johnson (oik.) ja apulainen David Paavola ihailevat ammattitaitonsa tulosta. He rakensivat täysikokoisen jäljennöksen suomalaismallisesta veneestä. Vanha lahonnut vene ja uusi malli ovat nyt näytteillä Suomi Collegen perinnekeskuksessa, mistä ne myöhemmin siirretään Hanka Homestead ulkomuseoon Askelin Michiganiin.

Kuva: Jeff Brain

Nieminen hyppäsi mäkiennätyksen

Toni Nieminen päätti raskaan Keski-Euroopan kilpailu- ja harjoitusmatkansa upeasti. Predazzoissa hypätyssä joukkuemäen maailmancupin kilpailussa Nieminen räpäytti ensimmäisellä kierroksella viime vuoden MM-mäen uudeksi mäkiennätykseksi 126 metriä.

Itävallan Werner Rathmayrin tammikuun 11. päivän harjoituksissa hyppäämä 124 metriä ehti vanheta siis vain päivän, kun Toni Nieminen paranteli lukua heti parin metrin verran.

Maailmancupin joukkuemäen kilpailun voitti odotetusti Itävalta, jonka V-tyyliä hyppäävät miehet lensivät tasaisesti pitkälle.

Suomen joukkueessa hypäsivät Toni Niemisen lisäksi Ari-Pekka Nikkola, Raimo Ylipulli ja Vesa Hakala, jonka kumpikaan hyppy ei mahtunut Suomen yhteispisteisiin.

Nieminen vaatii itseltään hurjia, sillä 126 metrin mäkiennätysponkaisukaan ei tyydyttänyt lahtelaisnuorukaista.

"En vielä kukaan ehtinyt keulalta hyppyyn mukaan", valitti Nieminen.

Myös valmentaja Kari Ylianttila näkee ammattilaisen silmällä Tonin hypyssä puutteita.

"Hän pystyy äärettömän hyvällä tekniikallaan kompensamaan keulalla jatkuvasti tapahtuvan tekniikkavirheen."

Toni Nieminen pääsi kotiin lepäämään raskaan Keski-Euroopan kierroksen jälkeen.

Uusia havaintoja sepelvaltimotaudista

Liiallinen rauta lisää sairastumisriskiä

Professori Jukka T. Salosen johtama Kuopion yliopiston kansanterveyden tutkimuslaitoksen tutkijaryhmä on yhteistyössä Kalifornian San Diegon yliopiston tutkijaryhmän kanssa tehnyt uuden mullistavan lääketieteellisen havainnon. Sen mukaan veren rasva-aineiden hapettumiseen eli härskiintymiseen liittyy nopea valtimoiden ahtautuminen, ateroskleroosi. Tupakoinnin ohella veren rasva-aineiden, erityisesti haitallisen LDL-kolesterolin, hapettuminen osoittautui tärkeämmäksi miesten ateroskleroosin vaaratekijäksi.

Havainto on tehty "Sepelvaltimotaudin vaaratekijätutkimuksessa", jota varten on hiljattain saatu kaksi huomattavaa Yhdysvaltojen Terveystieteiden instituutin (NH) tutkimusapurahaa.

Ateroskleroositutkimuksessa on viime vuosina ryhdytty kiinnittämään huomiota vaipaiden radikaalien ja rasva-aineiden hapettumisen merkitykseen valtimoiden ahtautumisen ja sepelvaltimotaudin synnyssä.

Rasvojen hapettumiseen ihmiseläimissä vaikuttavat ruokavaliosta saatujen rasvojen määrä ja laatu, rasva-aineiden aineenvaihdunta ihmiseläimissä sekä hapettumista edistävät ja estävät aineet: pro- ja antioksidantit. Ihmisen verenkierrossa ja soluissa hapettumislaitteita rasva-aineita ovat kolesteroli ja monityydyttämättömät rasvahapot.

Tärkeitä rasvojen hapettumista edistäviä aineita ovat vapaa rauta ja kupari. Myös mm. tupakoinnista tulee rasvojen hapettumista edistäviä aineita. Rasvojen hapettumista estäviä järjestelmiä ihmiseläimissä on lukuisia. Niistä tunnetuimpia ovat C- ja E-vitamiini, beetakaroteeni sekä seleeni.

Liiallinen raudan saanti liittyy korkeaan sydäninfarktivaaraan

Professori Salosen työryhmän itäsuomalaisessa väestössä vast'ikään tekemissä tutkimuksissa korkea veren sekä kupari- että rautapitoisuus, ferritini ja hemoglobiini, liittyivät moninkertaiseen sepelvaltimotaudin vaaraan. Salonen julkaisi jo vuonna 1982 alkuperäishavainnon, jonka mukaan matala seleenitaso liittyi kohonneeseen sepelvaltimotautivaaraan ja -kuolleisuuteen.

Uudemmassa tutkimuksessa Salosen työryhmä on todennut seleenin puutoksen liittyvän myös lisääntyneeseen verihäiriöiden kokkaroitumistaipumukseen, joka edistää ateroskleroosia ja veritulppamuodostusta. Seleeniin puute on yhteydessä myös kiihtyneeseen ateroskleroosiin eli valtimoiden ahtautumiseen. Elimistön alhainen C-vitamiinitase on Salosen tutkimuksissa ollut yhteydessä kohonneeseen veripaineeseen ja aterogeneesiin.

Runsas kuparin ja raudan saanti selittää osin sepelvaltimotauti-kuolleisuuden

Suomalaisten miesten korkean sepelvaltimotautikuolleisuuden osaselityksenä on runsas kuparin ja raudan saanti. Suomessa pohjavesi on pehmeää ja hapanta, mikä lisää kuparin ja raudan liukenevista vesijohdoista juomaveteen erityisesti vesilaitosluiden ulkopuolella. Lisäksi suomalaisten miesten sekä C- että E-vitamiinin saanti on etenkin talvella ja keväällä niukkaa.

Pro- ja antioksidanttien epäedullinen suhde ravinnossa ja elimistössä voisi teoriassa altistaa suomalaiset miehet lisääntyneelle rasva-aineiden hapettumiselle. Tämä yhdessä runsaan tupakoinnin ja keskimäärin korkean veren haitallisten rasva-aineiden, LDL-kolesterolin, pitoisuuden kanssa voisi suurelta osin selittää suomalaisten miesten poikkeuksellisen korkean sairastuvuuden ja kuolleisuuden sepelvaltimotautiin.

Naisten alhaisen vaaran sairastua sepelvaltimotautiin ennen vaihdevuosisia selittäisivät Salosen teorian mukaan paitsi naissukuhormonit, myös naisten välttyminen raudan kertymiseltä elimistöön kuukautisvuotojen ansiosta.

Hollanti juustoviejien kärkimaa

Hollantilaiset kuluttivat lähes 13,5 kiloa juustoa henkeä kohti vuonna 1991, mutta jäljelle jäi silti niin paljon, että maa on edelleen maailman juustoviejämaiden ykkönen.

Hollantilaiset myivät ennätyselliset 468,000 tonnia pyöreitä Edam-, Gouda- ja muita juustomerkkejä. Määrä on 30,000 tonnia enemmän kuin vuonna 1990 ja kaikkiaan neljännes maailmanmarkkinoista, ilmoitti Hollannin meijeriyhdistys. Vientitulot juustoista olivat noin 1,8 miljardia dollaria.

Arthur W. Palo

FITCHBURG, MA - Arthur W. Palo, 82, 250 Marshall St., kuoli tammik. 20, 1992 kotonaan saamansa sairauskoh- tauksen seurauksena.

Hän oli syntynyt kesäk. 9, 1909 Fitchburgissa John ja Anna (Kujanpää) Palon poikana ja asui kaupungissa koko ikänsä. Vuonna 1927 hän sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista.

Edesmennyt toimi yli 20 vuoden ajan Jake's Sport Center liikkeen osa-omistajana. Ennen sitä hän toimi myyntimiehenä Wonder Bread Co.: lle ja United Farmers Cooperative liikkeelle.

1960-luvulla Palo palveli kotikaupunkinsa kaupunginvaltuustossa edustaen 4.ttä vaalipiiriä.

Edesmennyt oli toisen maailmansodan veteraani.

Kaipaamaan jäi vaimo Laura (Beaulie) Palo; poika Edward A. Palo, Chelmsford; kolme veljeä, John Palo, Fitchburg, Jacob "Jake" Palo, West Palm Beach, FL, ja Edward R. Palo, Fitchburg; sekä kaksi lapsenlasta.

Tulevana kesänä Palot olisivat huomioineet 60.ttä hääpäiväänsä.

Hautaustoimisto Sawyer-Miller, 129 Elm St., huolehti hautauksesta. Hautaaminen Forest Hill hautausmaahan.

Smith Funeral Home Inc.
Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

Kauko Olavi Luoto

MAYNARD, MA - Kauko Olavi Luoto, 77, kuoli tammik. 12, 1992 Dade City, FL:ssa.

Hän oli syntynyt huhtik. 11, 1914 Maynardissa Hilma (Touko) ja Lauri Luodon poikana. Saatuaan päästötodistuksen Maynard High Schoolista edesmennyt jatkoi opintojaan entisessä Lowell Textiles Intitutessa.

Luoto oli toisen maailmansodan veteraani. Sodan jälkeen hän asettui asumaan Los Angelesiin. Viimeiset 15 vuotta hän asui Dade Cityssä.

Kaipaamaan jäi veljen poika George Luoto Hudsonissa. Vaimo Nita (Gritmaker) Luoto ja veli Mauritz Luoto kuolivat aikaisemmin.

Kukien asemasta vainajaa voi muistaa tukemalla joko RAIVAAJAN (P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420) tai Finnish American Club of Saiman (P.O. Box 30, Fitchburg, MA 01420) toimintaa lahjoituksen muodossa.

Frederick A. Hietala

FITCHBURG, MA - Frederick A. Hietala, 78, aikaisemmin 393 Canton St., kuoli tammik. 20, 1992 Burbankin sairaalassa pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa Frederick ja Lyydia Kataariina (Blumström) Hietalan poikana.

Ammatiltaan edesmennyt oli kirvesmies.

Kaipaamaan jäi kaksi sisarusta, Ida M. Erickson, Fitchburg, ja Alma I. Allen, Harrisville, NH; sekä sisarusten lapsia.

Aino Holmberg

VINEYARD HAVEN, MA - Saimme juuri ennen lehtemme painamista viestin Aino Holmbergin yllättävästä kuolemasta. Holmberg, 91, entinen viulisti ja viulunsoiton opettaja kuoli tammik. 14, 1992.

Kaipaamaan jäi kaksi tytärtä ja poika. Muistotilaisuus pidetään keuhällä Troy, NH:ssä.

Ensi viikon Raivaajassa tar- kemmin Aino Holmbergistä ja hänen elämästään.

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

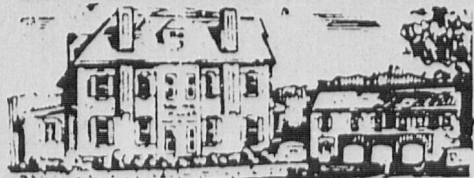

NORDGREN

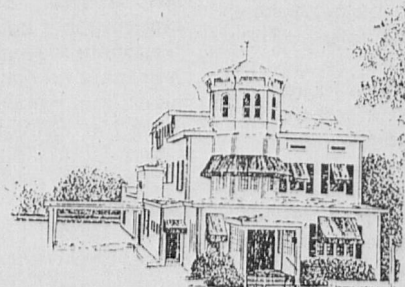
HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161
ARTHUR A. NORDGREN

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

Bosk Funeral Home

85 Blossom Street, Fitchburg, MA

342-3635 Street level access 342-3645

John A. Bosk Sr. John A. Bosk Jr.
Donald G. Dufault Ina A. Davidson
Directors

Making of Finnish America

Ethnicity and cultural pluralism

Story & photos by Toini Laakso

This report of Making Finnish America conference held last November at the University of Minnesota in Minneapolis continues from last week.

Recognition ceremony

Professor Esko Häkli, Director of the University of Helsinki Library, was honored in absentia Friday morning, November 8, for his significant contributions to the Finnish American Newspaper Microfilming Project.

Rudolph Vecoli, Professor of History at the University of Minnesota and director of the University's Immigration History Research Center, prior to presenting the Making of Finnish America award, gave background information on the microfilming project and said its success was assured when the cooperation and partnership of the University of Helsinki in the persons of Dr. Häkli and his executive assistant, Leena Pärssinen, was gained.

The award read:

Your strong commitment of the resources of Helsinki University Library assured the success of this most important effort of the 1980s to preserve the documentation of Finnish American history and culture. The fruits of this project will illuminate the work of scholars in the United States and Finland for many years to come.

This conference recognizes your outstanding leadership and unstinting dedication to cooperation in mutual efforts and in the continuing exchange of information between our two countries.

Dr. Häkli's response which was received by Carl Ross, chair of the conference, read:

It is a great pleasure for me, on behalf of Helsinki University Library, to send our most sincere greetings to everyone gathered for these days in Minneapolis. The history of Finnish emigrants in North America has always been one of the significant issues in the activities of our Library, and we shall continue to devote our energies to this important work. Today, several institutions on the American continent are active in collecting and preserving the historical evidence of the Finns in America.

[I straightened up as this was read and felt glad to be part of such an effort at the Finnish Cultural Center here in Fitchburg.]

It is my pleasure to say that these institutions and our Library, which is the National Library of Finland, have found each other and that they have already been cooperating closely for years. Research into the past of Finns in America is an essential part of our efforts to understand who we are today. This research would not be possible without reliable, properly collected sources, which are made available in the optimal way.

The project, which is the subject of this celebration, the microfilming of Finnish American

Rudolph Vecoli

newspapers, is an excellent example of how productive joint efforts across the Ocean can be. It also shows us what new opportunities modern methods can offer to safeguard the future existence of unique material and how this material can be made accessible regardless of where it is needed.

Helsinki University Library feels itself honoured when its efforts are acknowledged in such deeply way. But first of all, we would like to express our deep gratitude to experts in Minneapolis, in Connecticut, in Hancock, and in many other places for their dedication to the project. This encourages us to hope that new and equally fruitful projects can be launched in the future as well. We are on our part prepared to do our best to support such activities. Thank you very much!

Helsinki, November 8, 1991
HELSINKI UNIVERSITY LIBRARY
Esko Häkli, Librarian

The microfilming project was started in 1983 by the United Fund for Finnish American Archives, who raised \$25,500 to get it under way.

"The Finnish American Historical Archives at Suomi College and the Immigration History Research Center," Professor Vecoli explained, "each received grants of \$12,700 from UFFAA for the implementation of a coordinated effort to, first of all, inventory for quality those newspapers that had already been filmed." Some were of unacceptable quality, he said. "Secondly, the institutions were to prepare for filming the newspapers that remained unfilmed."

The Immigration History Research Center published a set of guidelines in 1985, and "also published Dr. A. William Hoggund's Union List of Finnish Newspapers Published by Finns in the United States and Canada, 1876-1985," Vecoli said, "the bibliography that provided the underlying structure to the project and facilitated the coordinated filming efforts among the participants."

"Wow!" I thought, what an intricate, mammoth undertaking this was. It's good to know that

all the important history and information in the RAIVAAJA has been preserved.

Ethnicity and Social Stratification

Two speakers were involved in the presentation of "Ethnicity and Social Stratification: Finnish Americans and the 1980 U.S. Census" - Eleanor Palo Stoller, Ph.D., Professor of Sociology at the State University of New York, Plattsburg, where she also directs the program on Women's Studies; and Lorna Earl Forster, Ph.D., Associate Professor of Sociology at Clinton Community College at Plattsburgh, NY, who has worked with Professor Stoller for the past decade. Her area of interest is gerontology.

I checked the dictionary for the meaning of stratification, or stratify, and found in this context it means: "To form social groups at different levels as determined by class, caste, or status."

This was a very statistical lecture where many graphs and charts were exhibited on an overhead projector. It would be impossible for me to explain them.

Using data found in the 1980 census they made comparisons of various ethnic groups (Finns, Danes, Norwegians, Swedes, Italians, Poles, Irish, Germans and English) in levels of education, income, occupation and ancestry.

Professor Stoller began her presentation with:

"This paper has both a methodological and a substantive purpose. Dr. Forster and I are quantitative sociologists whose research has involved statistical analysis of social survey data, and we wanted to share with you the potential of applying these research techniques to the study of Finnish-Americans. As Archdeacon (1985) argues, the raw data from nation-wide sur-

veys is a relatively untouched primary source for studying the influence of ethnicity on the experience of native-born people of European heritage.

"We chose to illustrate this methodological approach by examining the impact of ethnicity on the socioeconomic status of native-born Finnish-Americans. We also compared the socioeconomic status of Finns to eight other groups of European origin. Comparing the status attainment process of Finns to that of other European-American groups suggests which experiences are unique to Finns and which are shared by other ethnic groups, particularly those groups whose period of immigration was also concentrated in the 1880 to 1920 period and whose populations contain a large percentage of second- and third-generation ethnics."

She said the importance of ethnicity as a dimension of stratification in the United States has been recognized for a long time by sociologists.

Documentation by social scientists, she explained, show the existence of a hierarchy among whites, "with the top occupied by Protestant groups from the British Isles, the middle by other groups from northern and western Europe, and the bottom by the newest arrivals from eastern and southern Europe. Because of the timing of their major period of immigration, Finns are considered a part of this latter group."

She said that according to Alba that "by the third generation, men of southern and eastern European backgrounds have 'caught up with their English counterparts educationally and nearly so occupationally.'"

Less is known about women as they and people of color have been excluded by sociologists from their studies. She said

none of these studies have examined the experiences of Finnish-Americans.

In their analysis of data, Professor Stoller said, "Over 600,000 people claimed Finnish ancestry in the 1980 census. The P. U. M. S. includes 6,070 people who identified themselves as Finns. Most (94.6 percent) of these people were second- or subsequent generation Finnish Americans; only 5.4 percent were first-generation immigrants. Among native-born people identifying Finnish heritage, 40.2 percent claimed only Finnish ancestry and 59.8 percent claimed mixed ancestry."

She said residential patterns showed Italians and Poles most heavily concentrated in the Middle Atlantic region, English in the South, and Finns and other Scandinavians in the West North Central states of Minnesota, Wisconsin, and Michigan. It also indicated that Italians, Poles and Irish are more likely to live in large metropolitan areas, particularly the fringes, whereas Finns are more likely to live in rural areas, she said.

It is interesting to note that from their in-depth study on education it suggests "Finns are more heavily concentrated in occupations which are underpaid relative to their educational requirements (e.g., teaching), or that Finns are for some other reason (e.g., geographic location) less able to translate their education into higher wages."

Professor Stoller said the trends they found in their studies are "consistent with the predictions of scholars of European immigration who hypothesize the disappearance of status differences based on ethnicity by the third-generation."

"The status attainment of Finns," she said, "illustrates this model of intergenerational mobility, which has been idealized by the American Dream. The immigrant generation was relatively poor. With few skills transferable to an industrial economy and speaking little English, they found employment as miners, lumberjacks, mill operatives, house painters, tailors, domestics, and laborers. (Stoller and Karni, 1991).

"The earliest cohort of native-born Finnish-Americans, who represent the children of the immigrants, had the lowest levels of education and adjusted mean income among the nine groups in this study. Despite these humble beginnings, the grandchildren of immigrants achieved parity in both indicators of socioeconomic status."

She pointed out these results should not be interpreted to mean a decline in the importance of ethnicity in the lives of second- and third-generation Finns or other Americans of European heritage. Ethnic identities of applying an ethnic label to oneself are still widespread, she said.

The accuracy of the census is

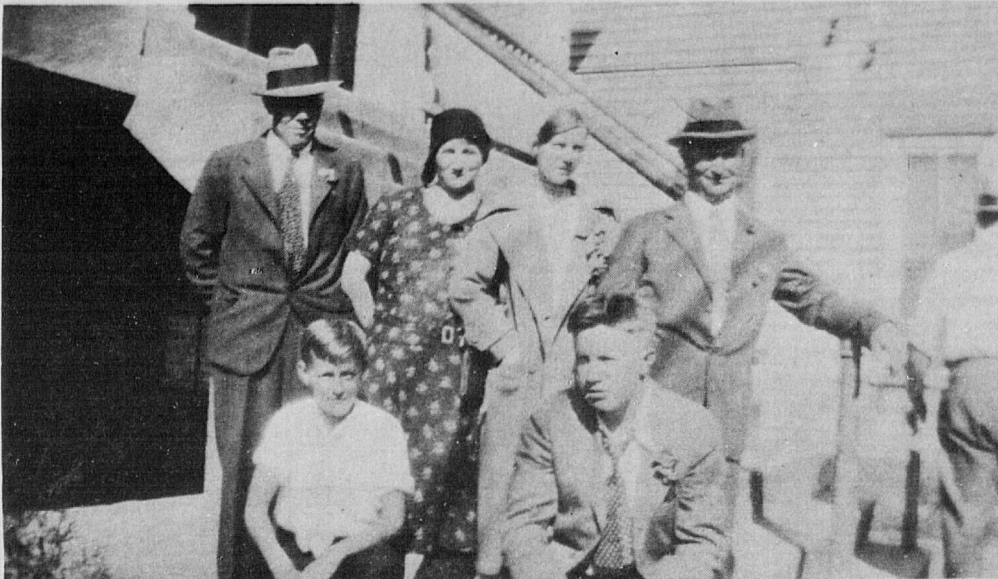
Turn to CENSUS page 10

Eleanor Palo Stoller

No lead on Edith Habacon

Finns of Quincy (MA) who emigrated to Soviet Karelia in the 1930s

Standing (left to right): Emil Ingstrom, Iida Ingstrom, Sirkka Ingstrom, Karl Hakanen. Kneeling: Gunner Ingstrom (left) and Karl (Kalle) Hakanen. Walter Nisula of Quincy says this snapshot was taken in front of the stairs of the former Co-op Room & Board House which was located at 53 Copeland St.

photo courtesy of Kerttu Winters

Back in September we carried a letter from Helvi Rajala of Keene (NH) who had a request from Mayme Sevander of Petrozavodsk, in the Karelian part of Russia, currently residing in Duluth (MN).

For over a year Sevander has been searching for one Edith Habacon, eldest daughter of Kalle (or Karl) and Judith Hakanen who left Quincy (MA) for the Soviet Union in 1932 with son Kalle (or Karl) and daughter Sirkka. Edith stayed behind.

Kalle and Judith were arrested. Judith returned after 10 years and died soon after. The son Kalle died of illness.

Sirkka was taken to an orphanage and survived. Sevander has since been in contact with her and has met her in the post war years.

Sevander says Sirkka knows she has a sister and numerous cousins but is unable to give any leads to Edith's whereabouts except an old address: "3001 Taft St. 47 Okomo Dr. W. Hollywood Florida 33021" [sic].

Sevander says she has written to this address "several times" and the letters have been returned "without any explanations."

Our staff didn't (and still doesn't) have any clues as to where Edith Habacon might be.

So we asked Walter Nisula, ever knowledgeable about the Finns of Quincy, if he could come up with something.

By the end of October Nisula had been able to learn a little bit about the Hakanens but nothing about where Edith Habacon might be today.

He consulted with Kerttu (Sandberg) Winters of Pembroke (MA). Winters had been a friend of the Hakanen girls but she does not know where Edith went.

She did have in an album an old snapshot of the elder Kalle (Karl) Hakanen and his son taken in Quincy with another family who emigrated to the U. S. S. R. - Emil & Iida Ingstrom, son Gunnar and daughter Sirkka.

Walter Nisula found the 1932

Quincy address of Karl & Judith Hakanen: 4 Carlmark St.

Nisula writes: "The address in RAIVAAJA of Sept. 25, 1991, page 10, of Edith Habacon in Florida is ambiguous because two street addresses are given. The zip code 33021 is assigned to Hollywood Hills Station."

That's a very good point. It certainly looks like there are two different addresses in this address.

Thank you Walter Nisula and Kerttu Winters for your help in the search of Edith Habacon. And thank you also for adding something to the information about the families who emigrated from Quincy in the 1930s.

One of our readers who goes south for the winter said she will check into the addresses in Hollywood (FL) to see if Edith Habacon can be found.

And if any one has any idea where Edith Habacon might be, please send the information to RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600.

Paper dumping charges against Finland are dumped

The United States government's international trade commission decided in December to throw out charges of dumping levelled against Finnish companies.

U. S. trade officials, on the instigation of American producers, had previously alleged that Finland and four other European countries had sold light-weight magazine paper (lwc) in the USA at prices significantly lower than they had been charging at home.

However, the trade commission unanimously ruled that the firms had not acted against the interests of local paper producers.

Jarl Köhler, director of the organization of Finnish forest producers, said he was delighted the Finns had won the action, and criticized the U. S. dumping laws as being protectionist.

Technically, he admitted, the Americans had been right to raise the issue, because price levels in Finland and Europe are higher than in the United States.

However, Finns have been selling paper in the States at American prices for years, and Köhler did not believe anyone would buy Finnish paper at a cost of 20-30 percent above the local average.

He also pointed out that during the final phases of the dispute, much of the Finnish product was being sold at above the American price, so dumping was out of the question.

A clean sheet

"We have a sheet that is 100 per cent clean," Köhler insisted.

He also believed the outcome was partly swayed by many major American paper buyers who had come out vocally on the side of the Finns.

If Finland, Britain, France, Belgium and Germany had been forced out of the US market because of high import charges the local producers would have gained a monopoly and prices

might well have gone up.

In Europe, on the other hand, it would have led to a complete collapse in prices as manufacturers tried to seff off their diverted stocks.

US aeroplane manufacturers also sent in their fighters on behalf of the Finns, because they did not want the dumping charges to interfere with a possible major sale of jets to the Finnish airforce.

Finnish Defense Minister Elisabeth Rehn and Köhler, too, vigorously but unconvincingly denied that there had officially been any link between the outcome of the trade commission hearings and the possible fighter deal.

Ms Rehn's presence in Washington just a few days before the result, just to chat about the possible FIM 1 billion purchase of advanced F-18 fighter bombers must have been purely coincidence.

Winners or not, the hearing actually cost the Finns dear - one estimate put legal and other bills at FIM 20 million - but Köhler conceded that losing would have been much worse. And the Finns had frankly expected to lose.

An adverse judgement would have led to the imposition of extra customs duties which would have cost the Finns most of their market in the US.

"If the US producers had won their action, before long they would have been bringing the same case against other paper grades. Finland's entire exports of paper and board to the USA would have come to a halt," Köhler believed.

Finland annually ships about 150,000 tons of paper to the States and America's own mills would not alone have been able to fill the resulting demand.

Yet despite the happy out-

turn to DUMPING page 10

HANCOCK, MI - The Hanka Homestead Museum, at Askel, Michigan, recently received an old Finnish style 16-foot boat, although it was severely decayed.

The boat was found in a trash heap at the former Kalle Forsman farm in Elo. It was still possible to determine the exact model and size of the boat, and to draft copy prints.

Neighbors remember that a Finnish immigrant, Adolfi Takalo, constructed this boat circa 1925, copying traditional Finnish boat models from the province of Häme. Takalo used the boat for fishing in Otter lake and river, since he is remembered to have been an avid fisherman.

Master boat builder, Elmer Johnson, from Trap Rock, and David Paavola, his assistant, from Pelkie, built a full scale copy of the decayed boat.

They secured historically correct boat prints from a museum in Finland. They were surprised that Takalo's designs matched the historical prints from Häme,

including the oars, pole and equipment.

This new corrected boat is on display, until the end of May, at the Suomi College Finnish American Heritage Center in Hancock.

Grants from the State of Michigan

The director of the Hanka Homestead Museum, Ruth Longhron, was successful with a grant application from the State of Michigan for the boat's reconstruction.

The Western Upper Michigan Development Region assisted in the proposal writing. The assistance came through the Michigan Traditional Arts Apprenticeship Program.

The \$2,000 grant was given by the National Endowment for the Arts and the Michigan Council for the Arts and Cultural Affairs.

Old style boat on display at Suomi's Heritage Center

by E. Olaf Rankinen

A bit of Finland in the forest

Finnish traditions and memories still live in the rural areas at Askel, Elo and Tapiola

Finnish immigrants started homesteads there near Otter Lake in 1890. The pioneers rowed upstream on the Sturgeon River to Otter Lake.

John E. Rantamaki wrote a book, *Murunen Suomea Villikorppeen* (A Bit of Finland in the Forest), in 1939, about the history of the area and the people. He mentioned that the pioneers used a 35-foot boat on the trek.

There is a memorial monument for the pioneers on Askel hill, and the Hanka Homestead Museum is on the east slope of the hill.

The Finnish model boat

Boat builder Elmer Johnson

first-made a model of the Takalo boat, using it as a model and also the traditional prints from Finland.

Then he had to find suitable wood for a full scale boat. He chose Michigan cedar and white pine. The ribs are from wood with a natural bend. The oar locks are from curls.

Takalo had used square nails, but Johnson used round galvanized nails, bending them into holding position by hammering them.

The seats, oars, pole, and plug, are made from local wood. The boat is 16 feet, by 3½ feet, by 1½ feet deep, with nine ribs evenly spaced.

Admirers of the boat feel to be in contact with Finnish history. This boat design appears often in art designs from Finnish works.

This particular boat ties to the

over 100 year history of settlement in the Askel-Elo-Tapiola area. The pioneer boat of the Otter Lake settlers was twice in size, at 35 feet, but this 16-foot personal boat of one-time settler Takalo pioneer captures the same spirit.

Museum display

This boat, now the property of the Hanka Homestead Museum, will be on display at the Suomi College Finnish American Heritage Center until June, then it will be moved to the Michigan Historical Museum at East Lansing, Michigan, for the remainder of the year.

The boat will be returned for permanent display to the Hanka Homestead Museum, Askel, Michigan.

A photo of the reconstructed Adolfi Takalo boat taken in the Finnish American Heritage Center at Suomi College appears on page 6.

Elmer Johnson (right), master boat builder, and David Paavola, his assistant, are shown in the photo.

New Hampshire SISU

Now that New Hampshire is on the TV news every night (as all the presidential hopefuls scurry about the state), it's only proper that the next SISU license plate comes from - you guessed it - the Granite State.

Dear RAIVAAJA:

As a regular reader of RAIVAAJA, which I read with much enjoyment at the home of my lady friend (Lily Hannula), I have been reading about these SISU plates, so I am enclosing a picture [of the] plate of my granddaughter's registration plate in New Hampshire.

Yours truly,
Toivo E. Aho
Paxton, MA

New Hampshire's SISU license plate (above) is owned by Christine Dahlquist of Atkinson.

Thanks, Toivo E. Aho, for sending in the photo of your granddaughter's license plate.

So now we know of SISU plates in New Hampshire, Pennsylvania and South Carolina; FINN-SISU in New York and SISU88 in Delaware. The list continues

to grow.

There must be more. If you have or know of a SISU - or any other "Finnish theme - license plate, take a photo of it and send it to RAIVAAJA, P. O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600. Thank you!

Maynard, MA

Kalevala Day will be celebrated on Saturday, February 29th, by a special Ladies of Kaleva program beginning at 7:00 p.m.

New York, NY

New paintings by Jarmo Mäkilä are the subject of an exhibition at the Frank Bustamante Gallery, 560 Broadway, from February 7 to February 29.

The exhibit is open Tuesday through Saturday, 10:00 a.m. to 6:00 p.m.

The exhibition is sponsored by The American Scandinavian Society, The Finnish Foundation for the Visual Arts and the Bustamante Gallery.

A special preview will be hosted by Consul General Garth Castrén on Thursday, February 6, from 6:00 to 8:00 p.m.

at Concord Street Circle, Maynard. Refreshments will be served.

The Finnish flag will fly in front of Maynard's Town Building, Main Street, on Kalevala Day.

The Maynard Ladies and Knights of Kaleva drew the raffle winners at their Annual Fall Fair on Saturday, October 19th, at Fort Pond, Littleton.

Faye Conquest of West Acton is the lucky owner of the beautiful handmade quilt the Ladies raffled off.

Helvi Janssen made a rya rug which was won by Lois Manty of Maynard.

A lovely doll created by Doris was won by another Maynardian: Ellen Shaw.

Congratulations to all!

Susan Alatalo
Junior Matron

Independence day marked in Connecticut

CANTERBURY, CT - The 74th anniversary of Finnish Independence was commemorated by the Finnish American Heritage Society (FAHS) on December 1st.

Anita Smiley, Mistress of Ceremonies, welcomed the large company first in Finnish and then in English.

After the presentation of flags by June Leiss and Roy Rautio, the national anthems were sung with Hannu Mäkipuro leading. An opening prayer was offered by Roy Rautio.

Moving into the program, Jack Smiley gave the presidential greeting wherein he paid homage to the tenacity and courage needed by a small nation such as Finland to gain its independence in 1917.

Connecticut's Honorary Consul of Finland, Carl Anderson, brought "toureet terveiset" from Helsinki where he had journeyed this fall as part of a group of 100 Finnish consuls from around the world. This trip in particular made him more aware of the character of the Finns and

their advanced technology, said Carl.

Ellen Majonen's delightful voice produced two lovely numbers for us to enjoy, and young Ryan Lisee of Voluntown recited a wistful, heartwarming poem written by a young lady of Finnish heritage from Florida.

Professor William Aho of Rhode Island College spoke about *sisu* as an integral part of the Finnish personality.

His sociological research has verified that this trait was active not only in the first generation Finns who emigrated to this land but is also to be noted in their heirs.

According to Professor Aho, *sisu* is evident in the daily lives of Finnish Americans across the U. S., especially during crises such as death, ill-health, economic downturns, emotional disappointments and the like.

Allan Tastula of Hudson, N. H., gave us the sound of the kantele with renditions of old Finnish tunes. Using a microcom-

puterized accompaniment of violins, he played a truly lovely waltz as his concluding number.

June Marie Abernathy reported on our Prudence Crandall Museum Exhibit of last summer. "Finnish Contributions to American Culture" did indeed fill an informational void for non-Finns. It also reminded us of the great and varied additions by our countrymen. In truth, we of FAHS can be doubly proud: Proud of the exhibit and proud of the contributions.

After several numbers by our own FinnConn Folkdancers and a closing prayer by Reverend Robert Blackard, program participants and guests joined in a coffee hour downstairs.

A Sauna Exhibit prepared by Burton Jernstrom and Jan Kolm which was also displayed downstairs further enhanced the festivities of the day.

Finnish Connection

Finnish American Club of Rutland Sovittaja Park • Rutland, MA

Looking back

The last cooking class in December had a good attendance. Sini taught an "enlarged class" how to make Christmas stars.

Katy had verified the booking of the lower community hall again the day of the class, however sometimes lines get crossed and the special town meeting to vote on a new cruiser was also scheduled for the same space.

A dozen women made dough, rolled it, shaped and baked it while 30 Rutlanders debated the merits of a new cruiser.

A good time was had by all. The two newspaper reporters loved it and mentioned it in their articles. As the chairman of the selectmen said, "Only in a small town."

Sini was thanked by the cooks for her efforts in teaching the

four classes. The police chief enjoyed the Christmas stars!!

98 people attended the Christmas Dinner Dance at Maironis Park. The buffet was excellent. The music by Elliot Lockwood good as always. Donations were collected and sent to the Salvation Army. Maironis and Elliot have both been booked for next November 28.

Our 17th annual Memorial Service brought out around 60 people.

Our guest soloist Reverend Koponen added much to the service with his music. He sang a number of familiar hymns with verses in English and Finnish.

The refreshment table was spectacular. Thanks to Vi, Marge T., Hilka, Donette, and

turn to RUTLAND page 12

Kalenteri

CALIFORNIA

Feb. 11 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, Cafeteria, Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Program: Slide Show "Traveling Through Ecuador" by Wes Ludeman.

CONNECTICUT

Feb. 2 - Finnish American Heritage Society membership meeting & program, 1 pm, Finnish Hall, Canterbury.

MASSACHUSETTS

Jan. 25 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Jan. 26 - Finlandia Foundation Boston Chapter meeting, 3 pm, St. Paul Lutheran Church, Arlington. Annual meeting and program on "Toris" (Finnish marketplaces) by Anneli Johnson.

Jan. 27 - Central Committee meeting, 7:00 pm, Saima Park, Fitchburg.

MICHIGAN

Jan. 24-25 - First Winterfest, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills.

Jan. 25 - Finnish-American Society of West Central Michigan meeting, 2:00 pm, Marne United Methodist Church, Marne. Program: Judge James Kallman of Lansing on the Finnish Winter War.

MINNESOTA

July 23-26 - "Come home to Minnesota," FinnFest USA '92, Duluth. For more information: FinnFest USA '92, P. O. Box 762, Duluth MN 55801

All programs subject to change

DUMPING

continued from page 9

Yet despite the happy outcome for the Finns, Köhler insisted that without eventual membership of the EC the future of the Finnish paper industry did not look good. He also wanted to subject Finns to the same kind of economic discipline that prevails in Europe.

Finnish Business Report

CENSUS

continued from page 8

unknown, she said.

"The validity of self-reported ethnicity indicates that Finnish-Americans most likely to be underrepresented in data sets like the census are those with multiple-ancestries, who are third- or subsequent generation, who had no contact with an immigrant grandparent or great-grandparent, and who always lived in areas of low ethnic density

(Waters, 1990).

"Despite these limitations," she concluded, "we believe that secondary analysis of large data bases has a number of advantages for researchers interested in ethnicity, particularly scholars studying relatively small groups like Finnish-Americans."

"These data reports provide nationally representative samples which support inferential statistics, representative samples which support inferential statistics, allowing investigators to estimate the probability that particular parameters fall within given intervals. They allow researchers to explore the extent to which conclusions based on in-depth qualitative studies of small populations apply to the ethnic group as a whole."

"Finally, and perhaps most important in these times of dwindling federal research support, they provide these opportunities at relatively low cost to investigators."

(Note: Subsequent articles will appear as it would be impossible to cover this excellent conference in one article.)

Matka on lähtöä vaille!

Tervetuloa Revontulten ryhmämatkalle Suomeen Finnairin siivillä. Lähtö heinäk. 6, 1992. Paluu joko heinäk. 28, 1992 tai elok. 4, 1992. Bussikuljetus Fitchburg - New York - Fitchburg. \$868.00 bussimatkoineen ja veroineen. \$100.00 varausmaksu heti, loppusumma maalisk. 31, 1992 mennessä.

Departure date approaching!

Seats still available on Revontulet group flight to Finland via Finnair. Departure July 6, 1992. Return either July 28, 1992 or Aug. 4, 1992. Bus transportation Fitchburg - New York - Fitchburg. \$868.00 includes bus fare and taxes. \$100.00 downpayment as soon as possible, the remainder by March 31, 1992.

Revontulet

Joan Dow
(508) 597-2215

Fitchburg, MA

Maija Mord
(508) 582-7717

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg, MA near upper common. 4 room, 1 bedroom, spacious and nice. \$375/month. Please call Alice Heikkila at 345-1011 or 582-4911.

Vanhimmat yhä Helsingin liikenteessä olevat raitiovaunut otettiin käyttöön jo 1950-luvulla.

Raitiovaunut Helsingin kaduilla sata vuotta

Ensimmäiset raitiovaunut ilmestyivät Helsingin kaduille sata vuotta sitten. Raitioliikenne on kehittynyt tuon ajan hevosvetoisista vaunuista ja säilyttänyt paikkansa kantakaupungin keskeisenä joukkoliikennemuotona.

Satavuotista taivalta juhlistettiin kesällä Töölön raitiovaunuvarikolla pidetyllä näyttelyllä.

Viime vuosisadan lopulla Helsingin asukasluku oli kasvanut jo niin, että tarvittiin halpaa yhteiskuljetusjärjestelmää. Ennen raitioverkon syntyä joukkokuljetuksia yritettiin hoitaa suuripyöräisillä omnibusseilla. Maalarimestari U. Palmu ja kauppias P.E. Färlander olivat perustaneet Helsingin Omnibus Osakeyhtiön jo vuonna 1887 ja aloittaneet joukkoliikenteen Töölön ja Kaivopuiston välillä.

Matkanteko omnibusseilla oli kuitenkin hankalaa, ja miehet päättivät vaihtaa ne hevosvetoisiksi, kiskoilla kulkeviksi vaunuiksi.

Ensimmäiset raitiolinjat rakennettiin reiteille Sörnäinen - Kauppatori - Lapinlahti ja Töölö - Kauppatori - Kaivopuisto. Yhtiön nimi muutettiin Helsingin Raitiotie ja Omnibus Osakeyhtiöksi, ja kesäkuun 21. päivänä 1891 alkoi säännöllinen liikenne.

Helsinkiläiset kóröttelivät hevosraitiovaunuilla kymmenen vuotta ennen kuin ne väistyivät sähkökäyttöisten vaunujen tieltä. Vuoden 1900 lopussa linjoja oli jo puolenkymmentä.

Alussa mentiin hitaasti

Matkanteko raitiovaunulla oli vuosisadan alussa joskus hyvinkin hidasta. Raitioverkosto oli rakennettu yksiraiteiseksi, ja vastaantulevaa vaunua oli väistettävä sivuusraiteelle. Toista vaunua täytyi joskus odottaa kauankin aikaa. Verkosto muutettiin kaksiraiteiseksi vuonna 1909 ja matkat alkoivat taittua nopeammin.

Toisen maailmansodan aikana raitiovaunut olivat kovassa käytössä. Kun linja-autot otettiin armeijan käyttöön, kaupungin koko julkisen liikenteen taakka jäi raitiovaunuille.

Kaupunki oli jo 1930-luvun alkuun mennessä ostanut Helsingin Raitiotie ja Omnibus-yhtiön osake-enemmistön. Kun yhtiön toimilupa 1940-luvulla päättyi, nimi muutettiin Helsingin kaupungin liikennelaitokseksi.

Kurt Ekström, Per Blomster ja Helmer Wiksten aloittivat raitiovaunun rahastajina työt liikennelaitoksella vuonna 1951. Ennen eläkkeelle siirtymistä miehet ehtivät toi-

mia kuljettajinakin usean kymmenen vuoden ajan.

- Työ on muuttunut melkoisesti niistä ajoista. Se ei ollut mitään ruusuilla tanssimista, kun syysaamuna lähti käsijarruvaunulla ajamaan. Silloin tarvittiin voimaa ja huumoria ja hyvää tuuria, kertoo Kurt Ekström.

- Kuljettajan istuin oli silloin niin pieni, että sitä kutsuttiin pilleriksi. Pakko oli seistä, että jaksoi jarruttaa. Maha ei päässyt kasvamaan, kun työssä käytti voimaa, muistelee Ber Blomster.

- Se oli jo silloin vanhentunut sota-ajan roinaa, millä alussa ajettiin. Jos ajaessa halusi istua, se oli kuin olisi tolpan päässä istunut, Ekström naureskelee.

- Se vaati kuljettajalta aika lailla, kun piti saada yhden vaunun käsijarrun avulla peräänkiinnitetyt vaunutkin pysähtymään. Talvella ajoa haittasi kylmyys. Lämmitystä ei vaunuihin saanut ennen kuin oli reilusti pakkasen puolella, Helmer Wiksten kertoo.

Ekström, Blomster ja Wiksten toimivat näyttelyn ajan oppaina Töölön varikolla.

- Kyllä tämä on edelleen ja lähitulevaisuudessa kaupungin paras liikennemuoto. Kun vielä saataisiin tiettyjen päätepyssäkkien yhteyteen pysäköintialueita, niin ihmiset voisivat jättää autonsa keskustan ulkopuolelle, tuumi Ekström.

Ei melua, ei saastetta

Vanhimmat Helsingin kaduilla liikennöivät vaunut ovat 50-luvulta. Näitä vaunuja on kolmisenkymmentä, mutta ne korvattaneen uusilla tämän vuosikymmenen puoleenväliin mennessä.

"Ratikalla" ajettiin Helsingissä viime vuonna yli viisi miljoonaa kilometriä. Matkoja tehtiin lähes 49 miljoonaa. Linjat työllistävät 340 kuljettajaa. Raitiovaunujen rooli tulee olemaan yhä keskeisempi kantakaupungin joukkoliikennejärjestelyissä.

Raitioliikenteellä on muihin joukkoliikennemuotoihin verrattuna paljon etuja puolelleen. Entistä tärkeämmäksi on noussut niiden ympäristöystävällisyys.

Vaunut kulkevat sähköllä, mikä kuluttaa tietysti energiaa. Helsingin keskustan liikenteessä raitiovaunut ovat kuitenkin autoliikennettä huomattavasti ympäristöystävällisempiä. Jos ne korvattaisiin esimerkiksi diesel-käyttöisillä busseilla, keskustan jo muutenkin ohjearvot ylittävät ilmansaasteet pahenisivat melkoisesti.

Helsingin henkilöautoliikennettä pyritään vähentämään suunnitteleamalla keskustan ulkopuolelle isoja paikoitusalueita, joista työmatkaa keskustaan voisi jatkaa metrolla

tai junalla. Myös mahdollisuutta rakentaa tällaisia pysäköintialueita tulevien raitiolinjojen varteen on pohdittu. Pysäköintimaksuun sisältyisi matka raitiovaunulla keskustaan.

Kaupunkikuvan kannalta raitiovaunu on ehdottomasti miellyttävän kulkuneuvo. Se ei pysäköi väärin, ei haise eikä se pidä pahaa ääntäkään.

Eurooppa uskoo raitioliikenteeseen

80-luvulla Eurooppa on kokenut melkoisen raitioliikenneboomin. Saksa ja Sveitsi ovat vanhastaan kuuluja ratikamaita, joissa tämän liikennemuodon kehittäminen jatkuu edelleen. Euroopan kauneimmat vaunut ovat kulkeet vuosikymmenien ajan Lissabonin kapeita katuja.

Uusia raitioverkostoja rakennetaan nyt moniin sellaisiin Euroopan kaupunkeihin, joissa aiemmin on kuljettu pyörillä. Englannissa useat kymmenet kaupungit ovat luomassa uutta raitioverkostoa. Tukholmassa kaupungin poikittaisliikennettä ollaan suunnittelemaan raitioverkostoa laajennetaan.

Anna Rastas
(Demari)

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

Tulevia tilaisuuksia

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, tammik. 25. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Maynard, MA

Kalevan Naiset aikovat järjestää Kalevala juhlan lauantaina, helmikuun 29. päivänä klo 7:00 illalla Concord Street Circlessä. Virvokkeita tullaan tarjoilemaan.

Suomen lippu tullaan nostamaan Maynardin kaupungin talon edustalla olevaan lipputankoon päivän kunniaksi.

Maynardin Kalevan Naiset ja Ritarit vetivät arpajaistensa voittajien nimet lokakuussa Littletonin Fort Pondilla pitämiensä syysmarkkinoiden yhteydessä.

Pääpalkinnon, Naisten arpoiman kauniin käsitekkoisen tilkutakin onnellinen voittaja oli Faye Conquest West Actonista.

Helvi Janssenin tetekeksen ryijyn voitti Lois Mänty Maynardista. Doriksen valmistaman herttaisen nukan voitti toinen maynardilainen, Ellen Shaw.

Onnittelut kaikille voittajille!

Herbert R. Groop, 83, ilmoitti viime viikolla jättävänsä Fitchburgin kaupungin asuntolautakunnan, jonka puheenjohtajana hän on toiminut viimeiset kahdeksan vuotta.

Groop valittiin lautakunnan ensimmäiseksi toiminnanjohtajaksi 1948. Seuraavat 32 vuotta hän toimi utterasti taatakseen asuinolosuhteet vähävaraisille ja iäkkäille kaupunkilaisille. Hänen virkakautenaan syntyivät federaalisia ja osavaltiolaisia asuntoavustuksia saavat ohjelmat.

Groop luopui toiminnanjohtajan virasta 1980. Kolme vuotta myöhemmin silloinen kuvernööri Michael Dukakis nimesi hänet osavaltion asuntolautakuntaan.

Fitchburgin taidemuseo etsii alueen asukkaita, jotka ovat kiinnostuneita taiteesta ja joilla on halu oppia ja auttaa myös muita. Taidemuseo aloittaa seuraavan avustajien harjoittelukurssinsa tammikuun 27. päivänä.

Docenttien tehtävä museos-

Uutispaloja

sa on opastaa ja auttaa Taidemuseossa vierailevia asiakkaita pysyviin ja vaihtuviin näyttelyihin tutustumisessa. Museon koulutusohjelmassa avustajien rooli on auttaa paikallisia opiskelijoita omaksumaan ja oppimaan museon kokoelmista sekä ymmärtämään taiteen roolia ja merkitystä ihmiskunnan historiassa.

Ursula Pitman, joka johtaa avustajien koulutusohjelmaa, kertoo, että vapaaehtoiset avustajat ja avustajien apulaiset oppivat ja opiskelevat taiteen eri elementtejä ja aikakausia ja tutustuvat samalla museon kokoelmiin sekä sen vaihtuviin näyttelyihin.

"Avustajana toimiminen voi olla hyvin rikastuttava kokemus kenelle tahansa, joka on kiinnostunut taiteesta ja Fitchburgin Taidemuseon toiminnasta. Docentit voivat työkennellä museossa tai he voivat vierailla paikallisissa kouluissa. Docentit tarvitsevat myös apulaisia auttamaan heitä omassa työssään," Pitman selvittää.

Anomukset talven docenttikurssille ja apulaiskurssille voi jättää Taidemuseoon. Ensimmäinen oppitunti pidetään tammikuun 27. päivänä kello 3:30 iltapäivällä.

Henkilöt, jotka ovat kiinnostuneet museon kurssiohjel-

masta ja haluavat siitä lisätietoja, voivat soittaa Fitchburgin Taidemuseoon puhelinnumeroon 345-4207.

★

Fitchburgin Taidemuseo järjestää jutunkertomisen ja taiteentelemisen yhteistapahtuman 5-10-vuotiaille lapsille sunnuntaina, helmikuun 2. päivänä kello 1:30 iltapäivällä.

Lasten eri kertomukset loivat esiin erilaisia visuaalisia rikkauden mielikuvitusleikkejä kaikenikäisillä lapsilla.

Tapahtuman ohjaajana toimii Ellen Donaldson, joka tulee sallimaan lasten - sekä heidän vanhempiansa - muutamaan ja kääntämään nämä mielikuvituksen tuotokset taiteelliseksi töiksi.

Osallistumismaksu tähän perhetapahtumaan on 9 dollaria lapsilta (museon jäseniltä \$7). Aikuiset pääsevät lasten mukana ilmaiseksi mukaan. Alle kuusivuotiaat lapset tarvitsevat aikuisen avukseen.

Tapahtumaan tulisi ilmoittautua ennakkoon. Osallistuminen voidaan tehdä soittamalla museon puhelinnumeroon 345-4207. Mukaan pääsee 16 ensimmäistä ilmoittautumisjärjestyksessä.

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radioharrastus *Hyvät Uutiset* lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 313 Elm St. 3. kerros, Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetyseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin aamulla klo 9:30. Pastori Phillip Meher saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Pyhäkoulu leikkikouluikäisistä (3 v.) 9-luokkalaisiin klo 10:45 - 12:00 aam. Debbie Champagne valvoo.

Nuorisoryhmä kokoontuu joka toinen sunnuntai-iltana klo 6-8. Mark ja Tami Green ohjaajina.

Jokaisen kuukauden toisena sunnuntaina seurakunnan nuorisomaisilla, 4-12-vuotiaille, on oma jumalanpalveluksensa klo 9:30 aam. seurakuntasalin puolella. Heitä opastetaan Jeesuksen ja Raamatun maailman musiikin, draaman ja sätkynukkejen välityksellä.

Nuoret aikuiset (18-vuotiaat ja sitä vanhemmat) järjestävät pizza- ja peli-illan lauantaina, tammik. 25. p:nä klo 6:00 ill. pappilassa.

Vuotuinen jäsenkokous tammikuun 30. p:nä klo 7:00 ill. Lillian Whitney johtaa kokousta.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, tammik. 25. p:nä klo 5:00 ip. "potluck" perheiltä kirkolla.

Sunnuntaina, tammik. 26. p:nä klo 9:15 aam. sunnuntaikoulu. Klo 9:15 aikuisten raamattuluokka. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattuluokka. Klo 10:30 aam. englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus.

RUTLAND

continued from page 10

Katy and everyone who brought food.

Looking ahead

Saturday, January 25, 10-4 p.m. - Material collection day at the museum. Questions, call Barry 928-4428 or Eva 791-4371.

Sunday, February 9 - Tentative next meeting.

Sunday, March 8 - Meeting and dinner. Mr. Jake Powers,

professor of urban studies at Worcester State College, will give a social history of Worcester in the late 1800s. The city as the immigrants found it was quite an interesting place.

Sunday, April 5 - Tentative opening of Finnish Exhibit at W. H. M.

Saturday, April 25 - Spring clean-up at the park.

Saturday, May 30 - Opening dance at the park.

Barry Heiniluoma

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL
LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS
CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

NORTH END SUBARU MAZDA ISUZU

SUBARU-MAZDA

757 Chase Road, Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911

ISUZU

525 John Fitch Highway, Fitchburg
(508) 345-1011

TERVETULOJA YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

Sanomalehti
aina ajan tasolla

Tanssit Saiman Puistossa

lauantaina
tammik. 25. p:nä
klo 8 - 12 yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana
jaakaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

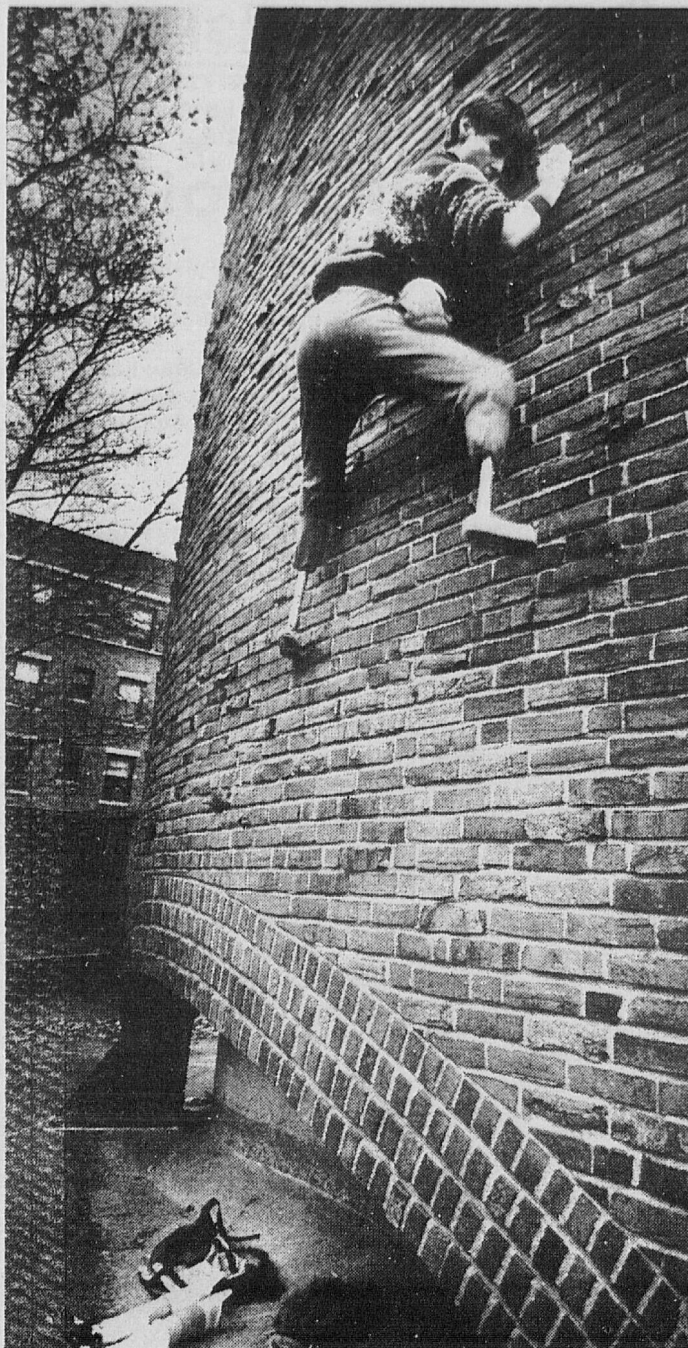

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Vuoristokiipeilijä Hugh Herr näyttää muille mallia, miten kiivetään tiiliseinä MIT:n kampusalueella. Herr menetti molemmat jalkansa 10 vuotta sitten tapahtuneessa paleltumistapaturmassa.

”Rajoitukset ovat illuusioita”

CAMBRIDGE, MA - Hugh Herr, joka menetti molemmat jalkansa paleltumisonnettomuudessa vuonna 1982, nousi pystysuoraa tiiliseinää ylös monen ohikulkijan hämmästykseksi. Mies kiipesi ylös rakennuksen katolle, tuli sitten alas ja irroitti tekojalkansa.

Herr on 27-vuotias juuri MIT:n mekaaniselta insinööripuolelta valmistunut nuorimies, joka päätti kymmenen vuotta sitten tapahtuneen onnettomuuden jälkeen harrastavansa vielä kiipeilyä. Vuoden 1982 onnettomuudessa kuoli Albert Dow, Herrin ja hänen kiipeilykaverinsa elämä oli vaakalaudalla.

Palatako takaisin?

Herr ja Jeffrey Batzer olivat nousemassa Odell Gullyn huipulle Mount Washingtonissa, kun kumpikin kysyi matkalla toiseltaan, että mitä nyt, noustako huipulle vai palatako takaisin? Ilma oli nimittäin tuoloin käymässä huonommaksi. Pojat päättivät kuitenkin kivuta huipulle, jonne päästyään alkoi armoston lumimyrsky.

Herr ja hänen ystävänsä Batzer eksyivät myrskyssä. He viettivät kolme yötä ilman ruokaa hirmuisessa lumimyrskyssä ja kylmissä märissä vaatteissa pakkaskelillä. Dow menetti henkensä lumimyrskyssä katsellessaan kiipeilijöitä.

Batzerilta meni pakkasessa toinen jalka, Herriltä molemmat. Herr muistaa kuinka lääkärin kertovat hänelle uusista elämän rajoituksista, jotka hä-

nen oli hyväksyttävä. Herr uhmasi rajojaan ja lääkäreitä. Hän palasi kiipeilyharrastuksensa pariin ja hänestä on tullut kuuluisa television ja hänestä kertovan ”Second Ascent”-nimisen kirjan perusteella, jonka on kirjoittanut kirjailija/kiipeilijä Alison Osius.

Käyttämällä tarkoitukseen sopivia tekojalkoja Herr on löytänyt uusia haasteita kivikoisista kalliojyrkänteistä. Hän voi myös vaihtaa tekojalkansa maaston vaatimusten mukaisesti.

Hän on myös keksinyt entistä paremman ja mukavamman nivelkuopan jalkaproteesille. Keksintö on patentoitu hiljattain ja on tulossa markkinoille ensi vuonna. Lisäksi hänestä on tullut fyysisistä vammoista kärsivien tekninen neuvonantaja.

Rajoitukset ovat illuusioita, niin kuin hän asian ilmaisee. Joulukuussa Herrille myönnetään Partners For Disabled Youth -palkinto hänen työstään ja esimerkkiydestään siinä, miten rajoitukset on voitettavissa.

Muistot ahdistavat

Climbing Magazinen toimittaja Michael Kennedy kertoo, että Herr on alansa tosi huippuja. ”Hän päätti onnettomuutensa jälkeen olla kiipeilyharrastuksen yksi parhaista, ei pelkästään vammaisten joukossa.”

Herrin mieltä vaivaa edelleen tuo traaginen onnettomuus, josta syystä hänellä ei

ole ollut sisua tavata onnettomuudessa kuolleen Down vanhempiä. Kuukausia onnettomuuden jälkeen Herr sai ihmisiltä ilkeämielisiä kirjeitä, joissa häntä sananmukaisesti kehoitettiin ampumaan itsensä.

Downin muiston kunniaksi Herr patisti itsensä nousemaan sängystä kaksi viikkoa jalkojen amputoinnin jälkeen. Down muisto on pitkälti Herrin unelmien ja ponnistusten taustalla. Hänen on näytettävä, että teknologia voi ja jonain päivänä auttaa myös ihmisiä ylipääsemään fyysisistä vammoistaan.

Jonain päivänä Herr toivoo auttavansa maratonjuoksijoille tarkoitettujen tekojalkojen suunnittelussa. Hän haluaisi myös osallistua Euroopassa ja USA:ssa pidettäviin kiipeilykilpailuihin. Mutta hommassa on jotain pahasti vialla, sillä vammaisten kiipeilijöiden on osallistuttava invalidisarjoihin, vaikka he ovat parempia.

Herr on hieman menettämässä kiinnostusta lajia kohtaan, sillä hänen ajatuksensa ovat jo ensi keväässä, jolloin hän on menossa naimisiin. Muihin suunnitelmiin kuuluu saada tohtorin arvo viiden vuoden sisällä ja keksiä siinä sivussa erilaisia proteeseja.

”Ajattelin aiemmin, että pystyin kontrolloimaan elämäni. Mount Washington muutti käsitykseni. Yksi väärä päätös, muutama sekunti sen toteuttamiseen, ja niin on moni elämä muuttunut,” Herr pohtii.

SUOMESTA ...

jatkoa etusivulta

kahden miljardin euron kokonaissijoituksissa.

Juuri käynnistyneen ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden aikana pankki aikoo sijoittaa itään kaksi miljardia eura eli lähes kolme miljardia dollaria.

”Raha ei ole Itä-Euroopan kehityksen ongelma. Pulaa on hyvistä ideoista”, Attali sanoo.

Kehityspankki valmistautuu parhaillaan ottamaan Venäjän ja muut itsenäiset tasavallat täysjäsenikseen. Tavallaan maat ovat jo mukana, sillä Neuvostoliitto oli pankin jäsen. Neuvostoliiton jäsenyys vain jaetaan uusien valtioiden kesken.

Attali vakuuttaa, ettei IVY-maiden kehityksen tukeminen vie varoja pienemmiltä Itä-Euroopan mailta. Hänen mukaansa nyt pitäisi muistaa, että entisten neuvostotasavaltojen ongelmat pahenevat pitkällä

tähtäimellä.

Välittömän ruokapulan yli päästään läntisellä hätäavulla. Tärkeätä olisi Attalin mukaan estää maanviljelijöitä teurastamasta karjaansa talven aikana, jotta ensi talvena ei jouduta todellisen nälänhädän eteen.

Attalin mukaan IVY-maita ei saa opettaa riippuviksi länsiavusta. Maathan eivät ole köyhiä samalla tavalla kuin kehitysmaat.

Attalin mukaan Euroopan yhteisön tapaiseen eurooppalaiseen liittoon kuuluu tulevaisuudessa 40 maata. EY:n pääsihteeri Jacques Delors on toistaiseksi puhunut vain 25 maasta.

Itä-Euroopan entiset sosialistiset maat ovat Attalin arvion mukaan kaikki valmiita uuteen Eurooppaan 15 vuoden kuluessa. Jotkut pääsivät mukaan nopeammin.

Hannu Leinonen (HS)

Karhut tulevat!

BOSTON, MA - Melkein päeniten kaikista eläimistä karhu on juurtunut syvimmälle ihmisten taiteessa, kansanperinteessä, myyteissä, uskonnossa, kirjallisuudessa ja historiassa. Kaikilla ihmisillä on runsaasti mielikuvia karhuista, vaikkakin hyvin harva ihminen on milloinkaan nähnyt elävää karhua luonnossa.

Nyt monilla on mahdollisuus laajentaa karhumailman tietämystään ja tajuntaansa, sillä Bostonin Tiedemuseossa pidetään näyttely, joka kantaa nimeä ”Karhut, mielikuvitus ja todellisuus”.

Näyttelyä pidetään laajim-

pana karhuista kertovana näytelynä, mitä milloinkaan on nähty USA:ssa. Tiedemuseon karhunäyttelyn avajaiset ovat tammikuun 30. päivänä.

Laajassa näyttelyssä on esillä myös kymmeniä täytettyjä karhuja. Näyttely tutustuttaa vierailijat harmaa- ja mustakarhujen tapoihin ja niiden asuinympäristöön ja -tutumuksiin.

Esillä on myös tietokonepelejä, videoita, käsitöitä ja piirustuksia, jotka kaikki tuovat omalla tavallaan esiin luonnon yhden pelokkaimman symbolieläimen elämää.

Karhunäyttelyyn tutustuvat

saavat opettavaisen näkökannan karhun, ihmisten ja villin luonnon välisestä suhteesta.

Näyttelyn toteuttajana ja järjestäjänä toimii Minnesotan Tiedemuseo. Bostonin Tiedemuseo on avoinna tiistaista sunnuntaihin sekä kahtena lomamaanantaina; Washingtonin syntymäpäivänä ja Patriot's -päivänä. Näyttely on avoinna toukokuun 10. päivään asti.

Museon osoite on Museum of Science, Science Park, Boston MA 02114-1099. Lisätietoa karhunäyttelystä saa soittamalla museon numeroon (617) 723-2500.

Kaskipurolle kuvataiteilijoiden palkinto

Kuvataiteilijoiden Suomen valtionpalkinnon sai viime vuonna taidegraafikko, professori Pentti Kaskipuro. Vuoden arvostelijana palkittiin kulttuuritoimittaja Leena Maunula.

Kuvataiteilijoiden valtionpalkinto on arvoltaan 100,000 markkaa, arvostelijoiden puolestaan 20,000 markkaa.

Taidegraafikko ja -maalari Pentti Kaskipuro on tehnyt

mittavan työn taitelijana, alansa opettajana ja erilaisissa kuvataiteisiin liittyvissä luottamustehtävissä, kiitetään palkinnon myöntämisperusteista.

Kaskipuron persoonallisessa taiteilijakehityksessä on nähtävissä johdonmukainen ja tinkimätön päämäärätietoisuus, jossa teosten ulkoinen muoto ja henkinen sisältö ovat levollisessa tasapainossa keskenään. Huolimatta teos-

ten pienestä koosta niissä sanoma usein tiivistyy yleispäteväksi ja monumentaaliseksi, silti inhimilliseksi ja katsojalle läheiseksi, mainitsee kuvataiteitoimikunta.

Kulttuuritoimittaja Leena Maunula on vuodesta 1968 ollut vakinaisena toimittajana Helsingin Sanomissa pääasiallisena tehtäväänään kirjoittaa ja toimia taideteollisuutta arvioivana kriitikkona.

JÄRVI ...

vastaukset sivulle 4

1. 187,888
2. Pohjois-Lappi
3. Nuorgamista kilometri etelään päin.
4. Sillä ei ole nimeä
5. Noin 18 hehtaaria
6. 182, useimmat niistä ovat pieniä
7. F.E. Sillanpää
8. Saarijärvi
9. 7.2 metriä
10. Baikal-järvi

Suomen uutisia

Rauhantutkimuksella tuottelias julkaisu vuosi

Viime vuosi tuotti runsaan sadon julkaisuja Tampereella sijaitsevalle Rauhan- ja konfliktitutkimuslaitoksella. Laitoksen tutkijat julkaisivat viime vuoden aikana 12 kirjaa ja kolmisenkymmentä artikkelia.

Vuosi 1991 oli runsaat parikymmentä vuotta toimineen laitoksen tuottelias julkaisu vuosi.

Tutkimuslaitoksen johtajan **Jyrki Kähkösen** mukaan julkaisujen määrä ei johdu pelkästään siitä, että maailmassa oli viime vuonna runsaasti tutkimuskohteita. Laitoksen tutkijat ovat olleet viime vuonna poikkeuksellisen tuotteliasia, ja tutkimukset ovat ajoittuneet juuri viime vuoteen.

Viime vuoden lopulla laitokselta julkaisi vielä viisi tutkimusraporttia. Niistä osa on ilmestynyt kaupallisilta kustantajilta ja osa laitoksen omina julkaisuina. Perinteisen rauhan- ja konfliktitutkimuksen ohella raporteissa on käsitelty myös uusia uria.

Merja Lounekari on tutkinut Sisilian mafian syntä, kehitystä ja muutoutumista yhteiskunnalliseksi instituutiksi. Johtaja Kähkösen mukaan mafia on tutkimuslaitoksen kannalta kiinnostava aihe, sillä mafia on Euroopan yhdenytymisen myötä levittäytymässä Italian ulkopuolellekin. Toisaalta mafia on Euroopan yhdenytymisen este. Valtioiden rajat halutaan pitää voimassa, jotta ne muodostaisivat esteen mafian etenemiselle.

Toisena esimerkkinä mainittakoon esimerkiksi **Vilho Harlen** kirjoittama kirja ystävä- ja viholliskuvista. Harlen mukaan vieraiden uskontojen, toisten kansallisuuksien ja vieraiden rotujen pitäminen vihollisena on keino hahmottaa ja jäsentää maailmaa hyvän ja pahan taistelun kautta, hyödyntämäl-

lä pahan vihollisen uhkaa.

Harle etsii tämän ajatus-tavan juuria vanhoista uskonnollisista, poliittisista ja historiallisista juurista. Hän osoittaa tradition esiintyneen sekä Yhdysvaltojen että Venäjän Neuvostoliiton ulkopoliitikassa ja poliittisessa kulttuurissa.

Harlen mukaan uudeksi viholliseksi ovat Euroopassa nousseet muukalaiset ja erityisesti islaminuskoiset. Esimerkiksi Algeriassa nouseva islamilainen fundamentalismi on koettu uhkaksi.

Vuoden 1996 asuntomessut siirtymässä

Asuntorakentamisen ja myynnin hiljentyminen saattavat aiheuttaa sen, että vuoden 1996 asuntomessuja ei pidetä lainkaan.

Tampereella vuonna 1990 ja Varkaudessa viime vuonna järjestetyt asuntomessut tuottivat järjestäjille, näytteilleasettajille ja kunnille suuren pettymyksen: kummassakin kaupungissa on koko joukko myymättömiä messuasuntoja. Kokemuksesta viisastuneina Suomen asuntomessut Oy haluaa rauhassa pohdita rakennusalan tulevaisuuden näkymiä seuraaville neljälle vuodelle ennenkuin yhtiön hallitus tekee lopullisen päätöksen.

- Asuntomessujen rakentaminen vaatii neljä vuotta, joten siinä mielessä meillä on aikaa harkita päätöstä ja pohdita asuntorakentamisen tulevaisuutta. Haluamme katsoa myös Mäntsälän tämän vuoden messujen onnistumisen, sanoo Suomen asuntomessut Oy:n toimitusjohtaja **Erkki Kuoppamäki**.

Suomen uutisia

Jäseneksi vain erityisjärjestelyin Suomen hallitus antoi EY-selontekonsa

Suomen jäsenyys EY:ssä on pääministeri Esko Aho (kesk) mukaan mahdotonta ilman, että jäsenyys sidotaan tiettyihin erityisjärjestelyihin.

Ahon mukaan Suomella on käytössään neljä erilaista välinettä, joiden avulla voidaan luoda edellytykset sopeutua EY-jäsenyyteen.

Suomen jäsenyys EY:ssä on Ahon mukaan mahdoton mm. silloin, jos jäsenyys sopimuksessa ei millään tavalla otettaisi huomioon Suomen poikkeavia olosuhteita elintarviketuotannossa.

Suomen hallitus antoi äskettäin EY-selontekonsa, jossa ei nähdä suuria ongelmia Suomen liittymiselle Euroopan Yhteisön jäseneksi. Hallitusryhmien johtajat kiittelivät kilvan EY-selontekoaan pitämässään tiedotustilaisuudessa.

Selontekoon ja sen pohjana olevaan taustaselvitykseen on koottu käytettävissä oleva tieto mahdollisen EY-jäsenyyden eduista ja haitoista.

Pääministeri Aho ei vielä kertonut omasta kannastaan jäsenyyden suhteen. Kokoomuksen puheenjohtaja, ulkomaankauppaministeri **Pertti Salolainen** (kok) sen sijaan lupasi avoimesti jäsenyyden puolesta.

Maatalous vaatii poikkeuksia

Aho korosti, että selonteon jälkeen hallitus jatkaa EY-kysymyksen valmistelua. Kysymys ei ole pelkästään siitä, haetaanko jäsenyyttä vai ei.

Jos jäsenyyden hakemisen kannalle kallistutaan, on etukäteen mietittävä myöskin se, millä ehdoin tämä tapahtuu.

Aho teki selväksi, ettei jäsenyyttä voida hänen mielestään hakea ilman, että hakemukseen liitetään erityisjärjestelyjä.

Aho mainitsi erityisjärjestelyjä vaativina osa-alueina mm. turvallisuuspolitiikan ja elintarviketuotannon. Hän piti jäsenyyden poissulkevana eh-

osalta, voidaan käyttää. Neljäs konsti ovat kansalliset toimet, jotka helpottavat sopeutumista.

Salolainen jättäisi lyhyen hakemuksen

Salolainen huomautti, että EY on suhtautunut hyvin nuivasti pysyvien poikkeuksien myöntämiseen. Hän oli valmis jättämään hyvin lyhyen ja ytimekkään hakemuksen - "kansallisen sovellutuksen Ruotsin tyyppisestä hakemuksesta".

Päivän selvää Salolaisen mukaan toki on, että Suomi asettaa itselleen tiukat neuvottelutavoitteet.

Hallituksen selonteon mukaan jäsenyyttä koskeva ratkaisu on tehtävä alkuvuodesta 1992, jos Suomi pyrkii samalle neuvottelukierrokselle Itävallan ja Ruotsin kanssa.

Jos hallitus päätyy hakemaan jäsenyyttä, se antaa siitä tiedonannon eduskunnalle.

Turvallisuuspolitiikka ja elintarviketuotanto ovat pääministeri Esko Aho mukaan Suomen mahdollisen EY-hakemuksen erityisjärjestelyjä vaativia osa-alueita.

Joka kolmas pääkaupunkiseudun postikonttoreista lakkautettiin

Suomen pääkaupunkiseudun postikonttorien lakkautus- ja yhdistämis työ on lähes valmis. Postikonttorien määrä on pudonnut runsaan vuoden aikana 150:sta 101:een. Postin Pääkaupunkiseudun toimipaikka-alueen aluejohtaja **Tero Alén** sanoo, että saneeraus suunnitelman mukainen tavoite oli, että seudulle jää 98 konttoria. "Joitakin yksittäisiä yhdistämisistä on vielä toteuttamatta ja joitakin harkitaan."

Konttorien sulkeminen on kohdistunut tasaisesti sekä Helsinkiin, Espooseen että Vantaalle. Helsingistä on lak-

kautettu toistaiseksi 20 toimipaikkaa, Espoosta 15 ja Vantaalta 14 toimipaikkaa. Kautenaisten ainoa posti on saanut olla rauhassa.

Toteuttamatta on vielä Laaksoalahden postin sulkeminen Espoossa sekä toisen Puistolantien postin sulkeminen Helsingissä. Ainakin Lassilan postin sulkemista Helsingissä harkitaan.

Konttorien lakkauttaminen on ruuhkauttanut sellaisia postikonttoreita, joiden alue on yhdistämisen myötä kasvanut.

Nyt postikonttoreita on Helsingissä jäljellä 56. Kun väkeä on kaupungissa puoli miljoonaa, keskimäärin jokaista konttoria kohti on Helsingissä asukkaita 9,000.

Viime kädessä asikaskäyntien määrä vaikuttaa siihen, kannattaako toimipaikka pitää pystyssä vai ei. Alén sanoo, että kustannusten alentamistavoitteet ovat edelleen kovet, joten ruuhkautuneissa konttoreissa ei voida odottaa lisää henkilökuntaa tai isompia toimitiloja.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

UUSI TILAUS _____ UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomailla: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Viisi suuryhtiötä on ostamassa Tampellan

Viiden suuren suomalaisyrityksen muodostama ryhmittymä on suunnittelemassa Suomen Pankin hallussa olevan Tampellan ostamista. Mukana ovat Enso-Gutzeit, Valmet, Outokumpu, Repola ja Ahlström.

Tampellan hallituksen puheenjohtaja **Veli Korpi** myönsi, että Tampella-kaupoista on neuvoteltu yritysruppään kanssa. Hänen mukaansa neuvotteluja käydään kuitenkin monista muistakin vaihtoehdoista ja muidenkin yritysten kanssa.

Tampellan myyntiä vaikeut-

tavat yhtiön suuret velat. Suomen Pankin holhouksessa Tampellan velkoja on annettu anteeksi noin 1.5 miljardia markkaa. Lisäksi yhtiöön on suunnattu uutta osakepääomaa 530 miljoonaa markkaa.

Tampella ajautui Suomen Pankin helmiohin viime syksynä samaan aikaan, kun keskuspankki otti haltuunsa Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin. Tampellan kilpailijat ovat viime aikoina arvostelleet voimakkaasti Suomen Pankkia yhtiön tukemisesta.

Alustavan suunnitelman mu-

kaan yritysrypäs jakaisi Tampellan keskenään. Esimerkiksi Ahlström on kiinnostunut Tampellan kattilatuotannosta. Toinen kohde saattaisi olla Tampellan pakkaustuotanto, mutta Ahlströmin mukaan asiaa ei ole vielä ratkaistu.

Tamperelaisessa Aamulehdessä arveltiin, että Outokumpu ostaisi Tamrockin, Repola konepajateollisuutta, Enso-Gutzeit metsäteollisuuden ja Valmet paperikoneteollisuuden. Näin ollen Tampellan entisistä kilpailijoista tulisi yhtiön uusia isäntiä.

Suomen uutisia

Akavakin kaipaa elvytystä

Suomen ennätysellisen suuri työttömyys koettelee myös akateemisen koulutuksen saaneita yhä rajummin. Akateemisten palkansaajien etujärjestön Akavan puheenjohtajan **Voitto Ranteen** mielestä maan hallituksen työllistämistoimenpiteet eivät ole toistaiseksi olleet vakuuttavia.

Hänen mielestään nyt tarvittaisiin taloudellista toimeliaisuutta elvyttäviä toimenpiteitä. Esimerkkeinä hän mainitsi julkisiin investointeihin satsaamisen ja yrittäjyyden tukemisen. Vientiteollisuus on Ranteen mukaan jo saanut tarpeeksi elvytysruiskeita.

Ranne toteaa, ettei 300,000 työttömän kohtalo ole saanut tarpeeksi päättäjien eikä julkisuuden huomiota. Hän pelkää seurauksien olevan kohtalokkaita, ellei asialle pian tehdä jotain.

Erityisesti Ranne kummaksuu Suomen hallituksen omaksumaa linjaa. Hän sanoo hallituksen nojaavan liikaa työttömyysturvan tuomaan tukeen. Ristiriitaisena ja käsittämättömänä Akavan puheenjohtaja pitää suunnitelmia 200,000 julkisen sektorin työpaikan vähentämisestä ja eläkeiän nostamisesta.

Suomen kansallisbaletti juhli näyttävästi 70-vuotista taivaltaan

Suomen Kansallisbaletti täytti 17. tammikuuta 70 vuotta. Työntekijät uurastivat ohjelman baletin juhla- viikolle, joka pidettiin 14.-18. tammikuuta.

Näytöntöjen lisäksi Jugendsaliin pystytettiin myös näyttely, joka kertoi Kansallisbaletin historian valokuvien. Lisäksi esillä oli vanhoja esityspukuja ja lavastusmalleja.

Kaikelle kansalle tanssittiin Joutsenlampea Helsingin kaupunkia kiertävässä raitiovaunussa 13. tammikuuta.

Juhlaviikon myötä Kansallisbaletin taiteellinen johtaja **Doris Laine** jätti virkansa. Hän päätti kuusivuotisen kautensa baletin taiteellisena johtajana.

"Olen pyrkinyt tekemään ohjelmasta mahdollisimman monipuolisen ottamalla mukaan baletin traditioita, modernia tanssia, nykybalettia ja suomalaista tanssiteatteria. Halusin myös jokaisen baletin jäsenen osallistuvan juhlaviikkoon. Lisäksi tulevat ulkomaille kiinnitettyt tanssijat, **Timo Kokkonen** Australian baletista, **Mikko Nissinen** San Franciscon baletista ja **Jukka Aromaa** New York City Balletista kohottamaan juhlatunnelmaa," kertoi Doris Laine juhlaviikon ohjelmatahtumista.

Kansallisbaletista Doris Laine siirtyy Berliinin Komische Operin baletinjohtajaksi.

Baletin ensiesitys 17. tammikuuta 1922. Joutsenlammen keskeisissä rooleissa George Ge ja Mary Paischeff.

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminister, MA 01473 • (508) 874-0629

Matkustajavero astui voimaan

Suomalaiset matkanjärjestäjät ovat joutuneet maksamaan tammikuun 14. päivän jälkeen matkustajaveroa jokaisesta 12 vuotta täyttäneestä matkustajasta. Matkanjärjestäjät taas perivät tämän veron asiakkailtaan.

Verolaki on voimassa vuoden loppuun. Näin ollen ensi vuoden puolella alkavista matkoista ei tämän lain perusteella veroa peritä.

Matkustajaveroa ei peritä, jos matkustaja ehti maksaa matkansa koko hinnan ennen lain voimaantuloa.

Matkustajavero on 200 markkaa tilauslennolla olevasta matkustajasta. Reittilennot ovat verottomia. Myös tilausmatka, joka tehdään reittivuorolla, on veroton.

Laivamatkalla vero on 100 markkaa yli 200 meripeninkulman matkalla, 60 markkaa yli 100 meripeninkulman mutta alle 200 meripeninkulman matkalla ja 30 markkaa enintään 100 meripeninkulman matkalla. Laivaristeilyjen matkustajasta vero on aina 30 markkaa.

Veroa ei voi kiertää välittämällä matkalipun Suomeen ulkomailta, sillä maksu on maksettava kaikista Suomesta ulkomaille lähtevistä tilauslennosta tai laivamatkoista.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskulämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita. Nopeat toimitukset
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjiä halutaan

Suomesta tarkkailijoita Jugoslaviaan

Suomen hallitus ilmoittaa olevansa valmis lähettämään Jugoslaviaan YK:n pyytämät sotilastarkkailijat.

Äskettäin antamassaan kannanotossa Suomen hallitus tuomitsee sen, että Jugoslavian liittoarmeija surmasi viisi EY:n rauhanturvaamistehtävissä toimintaa tarkkailijaa. Lisäksi hallitus pahoittelee sitä, että Jugoslavian kriisin ratkaisemiseksi tehtyjä ponnisteluja on tällä tavoin vaikeutettu.

Hallituksen mielestä nyt on tärkeää, että kaikki osapuolet tekisivät voitavansa, jotta tämänkaltaiset väkivallanteot eivät toistu eikä rauhanprosessia vaikeuteta.

"Suomen hallitus antaa täyden tukensa EY:n pyrkimyksille kriisin ratkaisemiseksi sekä YK:n puitteissa suoritettaville rauhanturvaamistoimenpiteille, hallituksen lausunnossa todetaan.

Törkeät ryöstöt lisääntyneet Helsingissä

- Väkivaltarikoksien jatkuva vuotuinen kasvu näyttää viime vuonna taittuneen Helsingissä, sanoo rikosylikomissario **Paul Kokko** Helsingin poliisista.

- Myös niin sanotuissa tavallisissa ryöstöissä on vähäistä laskua. Mutta se on todella huolestuttavaa, että törkeät ryöstöt ovat vuonna 1991 lisääntyneet Helsingissä rajusti, kasvua on peräti 80 prosenttia.

Törkeiksi ryöstöiksi luokitellaan tapaukset, joissa käyteen kättä pitempänä ampu- aseita ja puukkoja. Myös omaisuusrikokset lisääntyivät Helsingissä liki 20 prosenttia.

- Myöskään huumeongelma ei kulje ainakaan parempaan suuntaan. Takavarikot ovat lisääntyneet viime vuonna. Tilanne on todella huolestuttava, Kokko toteaa.

1992 HOMECOMING YEAR

CELEBRATE FINLAND'S 75TH YEAR OF INDEPENDENCE

"FIND YOUR ROOTS"

FINNEXPRESS
Absolutely & Positively
Lowest Airfares

when you fly

Finnair to Finland

- TRUST YOUR WORLD TO US -

This year is our 30th year of
LOWEST PRICES - SUPER SERVICE

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue

New York, N.Y. 10017

Telephones:

212-832-8989

800-677-6454

Maailman tapahtumia

Kiinan ihmisoikeusaktivisteja luultua enemmmän vankilassa

Kiinan demokratiamieleno-soituksissa pidätettyjen määrä saattaa olla huomattavasti suurempi kuin tähän asti on tiedetty, sanoo maassamme toimiva ihmisoikeusjärjestäjä Asia Watch.

Asia Watch totesi äskettäin julkaistussa uusimmassa raportissaan, että Kiinan johto ei ole tehnyt selkoa niiden tuhansien aktivistien kohtaloista, jotka tiedotusvälineiden mukaan pidätettiin kesällä 1989. Asia Watchin mukaan on syytä uskoa, että suuri osa heistä on vielä vankilassa.

Asia Watch sanoo saaneen-

sa tietoja yksin Hunanin maakunnasta useista sadoista ihmistä, jotka ovat yhä pidätettyinä. Järjestö arvioi, että aiemmin tuntemattomia pidätettyjä voi olla eri puolilla maata huomattavasti.

50 ihmistä tuomittiin kuolemaan

Kaikkiaan 50 ihmistä tuomittiin joulukuussa kuolemaan julkisessa oikeudenkäynnissä Koillis-Kiinassa sijaitsevassa Harbinin kaupungissa, paikallislehdet kertoivat.

Oikeudenkäynti pidettiin 27. joulukuuta. 50 kuolemantuomitusta 30 teloitettiin heti, Heilongjiangin päivälehden mukaan. Harbin on Heilongjiangin maakunnan pääkaupunki.

Lisäksi oikeudenkäynnin aikana viisi rikollista tuomittiin elinkautisiin vankeusrangaistuksiin ja 38 sai 4-18 vuoden rangaistukset.

Kiinan viranomaiset ovat ajoittain järjestäneet suuria, julkisia joukko-oikeudenkäyntejä, joissa syytettynä on usein ryöstäjiä ja varkaita.

Ruotsin työttömyys ennätyslukemissa

Lähivuosien talousnäkömät Ruotsissa ovat heikot. Talous ei kasva, ja työttömyys lisääntyy. Työttömien määrä nousee maassa tänä vuonna runsaaseen kuuteen prosenttiin. Ensi vuonna työttömiä arvioidaan olevan Ruotsissa kahdeksan prosenttia työvoimasta.

Vuodenvaihteessa Ruotsissa oli työmarkkinahallituksen AMS:n tilastojen mukaan 185,000 työtöntä. Työttömiä on nyt kaksi kertaa enemmän kuin vuosi sitten. Irtisanomisvaroitusten määrä lisääntyi joulukuussa 15,000:lla. AMS:n pääjohtaja pelkää työttömyyden nousevan yli 200,000:een kevääseen mennessä.

Ruotsissa työttömiksi ei lasketa henkilöitä, jotka ovat työllisyyskoulutuksessa tai työllisyystöissä. Heidän määränsä oli vuodenvaihteessa 106,000.

Siirtolaiset pirstysruiske

Ruotsin talous olisi vieläkin huonommassa jamassa, ja työttömyys korkeampi, ellei maa olisi ottanut vastaan niin paljon siirtolaisia, kirjoittaa siirtolaisuuden vaikutuksia Ruotsin talouteen tutkinut Afärsvärlden-lehti.

Lehden mukaan maahanmuutto on pirstysruiske Ruotsin taloudelle ja Ruotsin kannattavimpia sijoituksia. Ruotsiin tuleva siirtolainen on useimmiten työikäinen aikuinen, jonka lapsuus- ja nuoruusiän hoito- ja koulutuskustannukset on maksanut toinen valtio.

Siirtolaiset tulevat Ruotsiin parhaassa työiässä, ja monet heistä lähtevät maasta ennen 65 vuoden ikää. Eläkeiän saavuttaneet siirtolaiset puolestaan jäävät työelämään useammin kuin vastaavanikäiset ruotsalaiset.

Huumausainekartellit uhkaavat Eurooppaa

Latinalaisen Amerikan ja Aasian huumekartellit uhkaavat horjuttaa Länsi-Euroopan poliittista ja taloudellista tasapainoa, sakalaislehti Der Spiegel kirjoitti äskettäin.

Saksan tiedustelupalvelu BND varoittaa Saksan olevan vaaravyöhykkeessä. Luotamuksellisessa raportissaan tiedustelupalvelu sanoo olevan jo merkkejä siitä, että huumekartellit tekevät sijoituksia entiseen liittokansleri Helmut Kohlin käyttöön.

Kokaiini- ja heroiinikartellit käyttävät Spiegelin mukaan puolet arviolta 250 miljardin dollarin liikevaihdostaan hankkiakseen omistussuosuuksia pankeista, vakuutusyhtiöistä ja rakennusyrityksistä.

Kartellit ovat Saksan tiedustelupalvelun mukaan peruttamassa omaa jakeluverkostoa, ja sitä varten ne pyrkivät ostamaan kuljetus- ja lentoyhtiöitä. Huumekartellit pyrkivät hankkimaan sananvaltaa myös tiedotusvälineissä.

Spiegelin mukaan huume-kartellit ovat perustaneet stra-

tegisen varaston, jonka avulla ne tähtäävät uusien markkinoiden avaamiseen Länsi-Euroopassa.

Natolle etsitään uusia tehtäviä

Naton pääsihteerin Manfred Wörnerin mielestä länsiliittouman joukot voisivat tulevaisuudessa toimia myös rauhanturvaajina ja tarkkailijoina eri puolilla maailmaa. Kyseessä olisi siinä tapauksessa ensimmäinen kerta, kun Nato-joukot toimisivat oman alueensa ulkopuolella.

Pääsihteerin Wörner esitti ajatuksensa äskettäin julkaisussa Naton sisäisessä tiedotteessa.

Esitys avasi mahdollisuudet Nato-joukkojen lähettämiseen tarkkailijoiksi esimerkiksi Jugoslavian kaltaisissa kiistoissa.

Wörner myöntää, että esitys on kiistanalainen myös järjestön sisällä. Hän puolustaa kuitenkin kantaansa sillä, että Naton on muutettava toimintatapojaan kylmän sodan päätyttyä.

Finnairilta lentokone vuodeksi Viroon

Finnair on antanut joululahjan Viron ilmailulaitokselle lainaamalla sille lentokoneen, kertoi Viron liikenne- ja kuljetusministeri Tiit Vähi palatessaan Suomen-vierailultaan Tallinnaan. Virolaist saavat käyttää konetta vuoden ajan.

Vähin mukaan konetta käytetään Viron hallituksen valtuuskuntien kuljettamiseen. Virolaiset maksavat lentäjien palkat ja koneen polttoaineen, sanoi Vähi.

Venäjä helpottaa ruplien puutetta sekkivihoilla

Venäjän keskuspankki aikoo ottaa helmikuussa käyttöön ruplia korvaavia sekkivihkoja helpottaakseen huutavaa rahapulaa, kertoi pankin edustaja. Sekeillä pyritään suojelemaan Venäjän markkinoita.

Setelipainot syyttävät nykyään ruplia kellon ympäri tyydyttääkseen yhä arvottomammaksi käyvän ruplan kysynnän. Liettuassa saa tätä nykyä yhdellä dollarilla 310 ruplaa. Venäjä suunnittelee 5,000 ja 10,000 ruplan setelien käyttöönottoa.

Grand Hotel Europe avattiin Pietarissa

Juuri joulun alla saapui ensimmäinen vieras Pietarin Grand Hotel Europeen, jota on peruskorjattu kaksi ja puoli vuotta. Kulttuurimuistomerkiksi luokiteltu rakennus on saatettu alkuperäisasuunsa.

Kauniiden kullussien takana on nyt huippuunsa nykyaikaistettu hotelli. Hanke saatettiin loppuun suunnitellussa ajassa. Ruotsalainen rakennusyritys vastasi konaisuudesta. Tilojen entistämisen on hoitanut venäläinen Restaurator. Rakennustyössä oli mukana 400 henkilöä - ruotsalaisia, venäläisiä, jugoslaviaa ja suomalaisia.

Omistajan Intouristin, rakentajan Siabin ja hotellin pitäjän Reson sopimus on ainutlaatuinen hotellialalla. Yhteisyritys, Europe Hotels, sai luottoa 110 miljoonaa dollaria Poh-

joismaiden Investointipankilta, ruotsalaiselta Nordbankenilta ja Intouristilta.

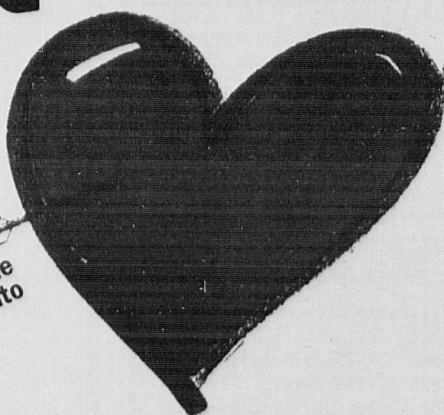
Jo ensimmäisen vuoden liikevaihdoksi arvioidaan 22 miljoonaa dollaria. Hotelli saa lentävän lähdön, sillä matkakohdetta ja hotelleja on markkinoitu Pietarissa kaksi vuotta.

Hotellissa on 301 huonetta. Kahden hengen huoneet maksavat halvimmillaan 205 dollaria yöltä. Jo tälle vuodelle on tehty paljon varauksia. Kanustamatkailijoita on tulossa mm. Yhdysvalloista, Länsi-Euroopasta ja Japanista.

Pietariin tulneiden matkailijoiden määrä on Intouristin tilastojen mukaan laskenut puoleen vuodesta 1989. Grand Hotel Europeen avaamisen uskotaan kuitenkin houkuttavan matkustajia.

The right flight to Helsinki

New York
Chicago
Los Angeles
Seattle
Toronto

Helsinki

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Stockholm or Copenhagen Airport. Both are welcome retreats from the crowds of other European airports, offering travelers hassle-free connections. SAS has several daily flights to Helsinki that allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Stockholm or Copenhagen Airport's shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS. **For more information, contact your travel agent or SAS at 1-800/221-2350.**

SAS

SCANDINAVIAN AIRLINES